

BDK s.c.

BIURO ARCHITEKTONICZNO - URBANISTYCZNE
10-579 OLSZTYN, ul. GROTHA 3; TEL./FAX. 533-48-52

ROK ZAŁ. 1992

NIP 739-020-51-26

P-510571498

arch. arch.: Janusz Dubowik, Marian Kopliński, Szymon Zabokrzecki

MIASTO OSTRÓDA

Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego
część I - sza

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I PODSTAWOWE PROBLEMY ROZWOJU MIASTA OSTRÓDY

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XI/88/99 Rady Miejskiej w Ostródzie z dnia 8.09.1999r.
w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego miasta Ostróda.

Olsztyn, luty 1999 r.

ZESPÓŁ AUTORSKI:

Gł. Projektant

mgr inż. arch. Marian Kopliński
(upr. urb. MGP i B Nr 963/89)

Projektanci

mgr inż. arch. Szymon Zabokrzecki
mgr Włodzimierz Lossman
inż. Janusz Jędrasik
mgr Marzena Belowska
tech. el. Zbigniew Duchliński
inż. Mirosław Kaim

Opracowanie graficzne

mgr inż. arch. Szymon Zabokrzecki

Opracowanie wykonano w:

Biurze Architektoniczno - Urbanistycznym "BDK" s.c.
10-579 Olsztyn, ul. Grotha 3

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. STRUKTURA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	5
1.1. Zasoby środowiska przyrodniczego.....	5
1.2. Zagrożenia i zanieczyszczenia środowiskowe i antropogeniczne.....	13
1.3. Obszary prawnie chronione i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego.....	16
2. STRUKTURA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA.....	21
2.1. Struktura demograficzna.....	21
2.2. Zatrudnienie.....	26
2.3. Bezrobocie.....	29
2.4. Mieszkalnictwo.....	31
2.5. Usługi publiczne.....	33
2.6. Struktura gospodarcza.....	39
2.7. Struktura własności i użytkowania gruntów.....	45
2.8. Struktura dochodów i wydatków budżetowych miasta Ostródy.....	49
3. STRUKTURA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I ZEWNĘTRZNE POWIĄZANIA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE.....	56
3.1. Struktura funkcjonalno przestrzenna.....	56
3.2. Struktura planistyczna.....	58
3.3. Infrastruktura techniczna i komunikacja.....	59
3.4. Zewnętrzne powiązania funkcjonalno-przestrzenne.	71
4. PODSTAWOWE PROBLEMU ROZWOJU MIASTA.....	73
4.1. Miasto Ostróda w świetle statystycznych mierników procesów rozwoju.....	73
4.2. Podstawowe problemy rozwoju miasta w przekrojach strukturalno-działowych.....	75
4.3. Klasyfikacja podstawowych problemów rozwoju miasta w zakresie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego miasta Ostródy.....	77

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE (skala 1:5 000):

NR 1 – Zasoby i zagrożenia środowiska przyrodniczego

NR 2 – Struktura funkcjonalno-przestrzenna

NR 3 – Struktura planistyczna

NR 4 – Infrastruktura techniczna – uwarunkowania realizacyjne

NR 5 – Układ komunikacji

WSTĘP

Studium uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Ostródy jest opracowaniem sporządzonym w trybie ustawy z dnia 7.07.1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89 z 1994r., poz. 415 z późn. zmianami). Z uwagi na:

- dokonane uprzednio zmiany planistyczne w obszarze miasta uchwalone już w trybie w/w ustawy obejmujące: śródmieście m. Ostródy, osiedle 40-lecia, osiedle Witosza i zespół zabudowy przy ul. Chrobrego,
- dokonywane równolegle ze sporządzeniem studium zmiany planistyczne, obejmujące obszar miejski położony na południe od linii PKP,
- posiadane przez samorząd miejski opracowań: strategii rozwoju miasta (W-wa luty 1997r. autor: Mirosław Olczak) i studium komunikacyjnego (Olsztyn 1997r, BDK s.c.), opracowanego w związku ze sporządzaniem planu śródmieścia,
- rozstrzygnięty konkurs SARP na zagospodarowanie śródmiejskich obszarów nadbrzeżnych jez. Drwęckiego

przyjęta metodyka opracowania studium opiera się głównie o ustalone w zmianach planistycznych rozwiązania przestrzenne oraz o postulowaną w strategii rozwoju miasta konstrukcję mierników rozwoju miasta. W tej sytuacji autorzy opracowania traktują studium miasta Ostródy jako projekt polityki przestrzennej władz samorządowych, bazujący na zweryfikowanych przez Zarząd m. Ostródy głównych celach rozwoju przyjętych w opracowaniu strategii oraz ustaleniach uchwalonych już regulacji planistycznych. W związku z powyższą tezą metodyczną opracowanie studium zostało podzielone na dwie następujące części:

- a) część I-sza – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego i podstawowe problemy rozwoju miasta Ostródy,
- b) część II-ga – Strategiczne cele rozwoju i kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta Ostródy.

Niniejsze opracowanie stanowi w/w część I-szą studium, zawierającą analizy uwarunkowań miasta Ostródy w zakresie zagospodarowania przestrzennego i mierników rozwoju miasta. Przyjęcie ich przez Zarząd miasta Ostródy stanowić będzie dla zespołu autorskiego podstawę materialno-prawną do sporządzenia części II-ej opracowania studium, podległego w całości procedurze opiniodawczej z tytułu właściwych przepisów ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym.

Główny projektant studium

arch. Marian Kopliński
(upr. urb. MGPIB 963/84)

1. STRUKTURA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.

1.1. Zasoby środowiska przyrodniczego.

1.1.1. Geomorfologia i budowa geologiczna.

Miasto Ostróda położone jest w obrębie jednostki fizjograficznej zwanej Pojezierzem Iławskim.

Dominującą jednostką morfogenetyczną jest wysoczyzna morenowa obejmująca w klasycznej swej formie – z gliną zwałową w podłożu - południowo – zachodnią część miasta. W części południowo - wschodniej i środkowej miasta tereny wysoczyznowe od powierzchni budują piaszczyste osady wodnolodowcowe podścielone gliną zwałową. Tereny wysoczyznowe dominują zarówno przestrzennie jak i w krajobrazie - jako tereny wyniesione. Powierzchnia wysoczyzny leży najczęściej w granicach wysokości 110 – 130 m npm.

Wysoczyznę przecinają rynny subglacjalne, z których najbardziej znaczne na terenie miasta to rynna Kajkowska i rynna Ornowska. Ich szerokość wynosi około 300 – 500 m i są one zagłębione poniżej powierzchni wysoczyzny zwykle kilkanaście metrów do nawet 30 m. Zbocza rynien są strome, a ich dna w części zajmują jeziora: Kajkowo i Jakuba.

Ponadto wysoczyznę rozcina równoleżnikowo dolina Drwęcy, również zwykle kilkuset metrowej szerokości, wypełniona osadami organicznymi.

Północna część miasta jest niżej położona. Znajduje się ona w obrębie dawnej doliny rzecznej, ciągnącej się na odcinku ostródzkim niemal równoleżnikowo od Samborowa do Warlit Wlk. Szerokość doliny wynosi najczęściej 2 – 4 km i obejmuje też jeziora Drwęckie i Pauzeńskie. Wyżej położone tereny doliny tworzą piaszczyste i pylaste płaskowyże, położone na wysokościach w granicach 97 – 103 m npm. Tereny niżej położone na ogół wypełniają osady organiczne do rzędnych ok. 95 – 97 m npm.

Oprócz form naturalnych na terenie opracowania występują także formy powstałe w wyniku działalności człowieka. Są to nasypy budowlane, drogowe i kolejowe oraz wyrobiska poeksploatacyjne, a także wysypiska gruzu.

Miasto położone jest na prekambryjskiej platformie wschodnioeuropejskiej, w jej części określanej jako synekliza perybałtycka. Prekambryjskie podłoże krystaliczne położone jest na głębokości około 3,5 – 4 km i nadbudowane jest osadowymi skałami ery paleozoicznej, mezozoicznej i kenozoicznej.

Utwory budujące przypowierzchniową warstwę reprezentowane są przez osady czwartorzędowe.

Większość obszaru pokrywają osady złożone w plejstocenie. W części południowej dominują gliny zwałowe osadzone w fazie poznańsko – dobrzyńskiej zlodowacenia północnopolskiego. W części środkowej i wschodniej przeważają piaski wodnolodowcowe osadzone w fazie pomorskiej tego zlodowacenia. Natomiast w części północnej miasta i wzdłuż południowych obrzeży jez. Drwęckiego dominują rzeczne piaski drobne, a w rejonie oś. Mrągowiusza i Wałdowa – rzeczno – jeziorne osady pylaste, złożone u schyłku plejstocenu.

Utwory młodsze – holoceny reprezentowane są głównie przez osady bagienne i bagienno - jeziorne. Rozprzestrzenione są one głównie w części północnej i środkowej miasta. Ponadto osady holoceny to deluwia występujące u podnóża stoków i w zagłębieniach wysoczyzny, oraz aluwia tworzące się w dolinach cieków.

1.1.2. Gleby i lasy.

W obrębie obszaru opracowania występuje duże zróżnicowanie gleb.

W części południowo - zachodniej miasta – na wysoczyźnie morenowej, dominują gleby zwarte kompleksów pszennych (pszenno dobrego, pszenno wadliwego, pszenno – żytniego) i żytniego dobrego. Wykształcone są one generalnie z glin lekkich lub piasków gliniastych zalegających na glinach lekkich. Są to generalnie gleby urodzajne, III i IV klasy bonitacyjnej.

Korzystne do upraw gleby na równinie, głównie klasy IV, kompleksów pszenno – żytnich i żytniego dobrego, występują też w rejonie Wałdowa. Wykształciły się one tam z pyłów.

W części północnej i wschodniej opracowania – na terenach piasków wodnolodowcowych i rzecznych dominują słabo urodzajne gleby kompleksów żytniego

słabego i żytio - łubinowego, V i VI klasy bonitacyjnej. Wykształcone są one z piasków słabogliniastych podścielonych piaskami luźnymi.

Obniżenia terenu w części wypełniają użytki zielone średnie i słabe, a także nieużytki bagienne, wykształcone zwykle na glebach pochodzenia organicznego, głównie - na torfach. Występują one na dużych przestrzeniach, głównie w północnej części opracowania.

W obrębie zabudowy miejskiej gleby są na ogół zdegradowane.

Lasy zajmują stosunkowo nieduży procent powierzchni opracowania. Wśród nich występują lasy sosnowe na siedliskach borowych, których duży kompleks leśny zwany Knieją Taborsko – Ostródką dochodzi do północnych granic miasta. W obrębie granic miasta występują niewielkie kompleksy leśne, w tym sosny na siedliskach borowych, a także na siedliskach żyzniejszych sosny z domieszką gatunków liściastych - głównie w części południowo – zachodniej.

Warunki mikroklimatyczne w tych lasach są na ogół korzystne. Odporność roślinności podłoża glebowego i elementów abiotycznych jest stosunkowo znaczna. Na podkreślenie zasługują także walory widokowe starszych lasów tego typu. Można je uznać zatem za przydatne do rekreacji bez szczególnych ograniczeń, zwłaszcza jako tereny spacerowe do wypoczynku codziennego.

Stosunkowo duże powierzchnie, głównie w północnej części miasta, zajmują lasy na siedliskach bagiennych, głównie ols. Charakteryzują się one znaczną wilgotnością podłoża wpływającą niekorzystnie na warunki mikroklimatyczne, utrudniającą swobodną penetrację wnętrza lasu, a także sprzyjającą występowaniu uciążliwej obfitości owadów. Jednocześnie odporność występującej tutaj roślinności, a także elementów podłoża, jest nieco zmniejszona.

Znaczne powierzchnie w dolinach i obniżeniach zajmuje też naturalna roślinność hydrofilna (w tym krzewiasta), rozwinięta na terenach bagiennych, które ze względu na wysoki poziom wód gruntowych i słabe, niestabilne podłoże nie nadają się do wykorzystania w działalności ludzkiej. Są one natomiast na ogół wysoko oceniane pod względem swych wartości przyrodniczych.

1.1.3. Wody powierzchniowe.

Teren miasta i okolic leży w zlewisiku Drwęcy, w zlewni całkowitej jez. Drwęckiego. Głównym elementem sieci hydrograficznej miasta i okolic są jeziora i rzeka Drwęca. Drwęca na terenie miasta wpływa do jez. Drwęckiego. Przepływy Drwęcy (średnie z wielolecia 1962 –85) przy ujściu z jez. Drwęckiego wynosiły: średni: $6,6 \text{ m}^3/\text{sek}$, średni niski – $2,08 \text{ m}^3/\text{sek}$.

Z miasta i okolic poprzez oczyszczalnię odprowadzane jest około $0,1 \text{ m}^3/\text{sek}$ ścieków do Drwęcy poniżej jez. Samborowo. Stanowi to około 5 % procent średniego niskiego przepływu odbiornika.

Przez miasto przepływa też *Kanał Ostródzki* – budowla hydrotechniczna łącząca jez. Szelaąg (przez jez. Pauzeńskie) z jez. Drwęckim. Pozostałe cieką mają niewielkie przepływy.

Na terenie miasta znajduje się aż 5 jezior względnie ich części.

Zestawienie charakterystycznych parametrów jezior.

Nazwa jeziora	Powierzchnia w ha	Głębokość w m średnia / maksymalna	Objętość w tys, m^3
Drwęckie	914,4	5,7 / 22,3	52 121
Pauzeńskie	235,6	0,7 / 2,0	1 649
Kajkowskie (Sajmino)	29,0	3,8 / 7,8	1 115
Jakuba (Smordy)	22,8	2,7 / 6,1	611
Perskie (Paskierz)	14,3	2,6 / 10,6	364

Ponadto w sąsiedztwie lub w pobliżu granic miasta znajdują się jeszcze trzy jeziora:

Nazwa jeziora	Powierzchnia w ha	Głębokość w m średnia / maksymalna	Objętość w tys, m^3
Ornowskie (Morliny)	66,0	9,1 / 19,0	6 029
Sement Mały	22,6	2,0/	452
Rodal (Rudut)	9,6	0,5/	48

Jeziora: Drwęckie i Pauzeńskie wchodzi w skład Systematu Jezior Warmińskich. Poziom ich jest regulowany sztucznie (poprzez śluzy i jazy).

1.1.4. Wody podziemne

Wody zwykłe.

Na terenie Ostródy zaopatrzenie w wodę opiera się na czwartorzędowym poziomie wodonośnym.

W części północnej miasta warstwy wodonośne występują, w obrębie przypowierzchniowych osadów piaszczystych i generalnie nie posiadają naturalnej izolacji, która by je chroniła przed zanieczyszczeniami z powierzchni. Jest to fragment obszaru zwanego *Drwęcko – Taborskim zbiornikiem wód podziemnych bez izolacji*, który jest wrażliwy na zanieczyszczenia z powierzchni (czego przykładem jest ujęcie przy ul. Gizewiusza).

W części południowej miasta, na terenach dawnej doliny rzecznej, użytkowe warstwy wodonośne związane są zwykle z poziomami międzymorenowymi i są one zwykle izolowane od powierzchni terenu poziomem gliny zwałowej. Ponieważ nie jest on ciągły są możliwe związki hydrauliczne piasków międzymorenowych z przypowierzchniowymi osadami piaszczystymi. Kontakt tych warstw wodonośnych z wodami powierzchniowymi zachodzi też w rynnach jeziornych.

Do 1979 roku ostródzkie wodociągi miejskie eksploatowały ujęcie zlokalizowane przy ul. Gizewiusza. Bazowało ono na przypowierzchniowej warstwie wodonośnej sięgającej do głębokości 50 m. W tym rejonie wykonano także otwór do głębokości 100 m, osiagający strop trzeciorzędu. Pod względem hydrogeologicznym był on negatywny. Eksploatacji ujęcia zaprzestano z powodu fatalnej jakości wody (fenole, związki azotowe, skażenie bakteriologiczne).

Od 1979 roku zaopatrzenie wodę pitną na terenie miasta opiera się głównie na ujęciu miejskim *Kajkowo*, położonym w rynnie Kajkowskiej. Zatwierdzone jego zasoby wynoszą 1000 m³/godz. Ujęcie jest eksploatowane z wydajnością w granicach nie przekraczających połowy zatwierdzonej wydajności. Zwiększenie wydajności do udokumentowanej jest wątpliwe – może spowodować odpływ wody z jeziora Kajkowskiego. Większość studni ujęcia korzysta z warstw międzymorenowych, tylko studnia nr 4 – w pobliżu jez. Drwęckiego – nie posiada żadnej naturalnej izolacji od

powierzchni terenu.

W 1993 roku opracowany został „Projekt strefy ochronnej ujęcia wody *Kajkowo* w Ostródzie”, wykonany przez *POLGEOL* W-wa. Proponuje się w nim objąć strefą ochrony pośredniej ujęcia - całą rynnę *Kajkowską*. W wykonanej analizie nie stwierdzono istotnych zmian jakości wody. Tym niemniej uważa się, że niektóre związki występujące w wodzie ujęcia mogą świadczyć o takim zagrożeniu w przyszłości. Dotyczy to przede wszystkim stwierdzonej zawartości amoniaku i chromu.

Wody mineralne.

Na obszarze województwa olsztyńskiego występują wody chlorkowo-sodowe. Południowo-zachodnia część województwa, w której leży miasto *Ostróda* określana jest jako stosunkowo perspektywiczna w występowanie wód mineralnych o znaczeniu leczniczym. Zalegania solanek o znaczeniu leczniczym i mineralizacji ogólnej rzędu 30-50 g/l można się spodziewać w piaskowcach dolnej jury na głębokościach około 1200-1500 m. Ich spodziewana temperatura może wynosić około 30-35 °C.

Wody geotermalne

Wody geotermalne, tj. wody podziemne o temperaturze powyżej 20°C zalegają w osadach mezozoiku i paleozoiku. Najpłytsze z nich występują w utworach kredy, na głębokości około 700 m. Ich temperatura jest rzędu 20°C. Najgłębiej zalega zbiornik wód geotermalnych w utworach kambru środkowego, na głębokości około 2000 - 2500 m. Temperatura w stropie kambru środkowego wynosi od około 45 - 50°C. Są to solanki znacznie zmineralizowane - rzędu 150 - 200 g/dm³. Bardzo słabo rozpoznana jest wydajność poziomu kambryjskiego.

Ponadto w warstwach płytszych występuje energia niskotemperaturowa, zawarta w gruntach i wodach.

Wykorzystanie energii wód geotermalnych, występujących w rejonie miasta, wymagać będzie zastosowania pomp ciepłych. Może to nie dotyczyć wód najcieplejszych - kambryjskich.

1.1.5. Warunki klimatyczne

Według podziału Polski na dzielnice klimatyczne, okolice Ostródy leżą w dzielnicy mazurskiej. Należy ona do najchłodniejszych obszarów w Polsce. Średnia temperatura roku wynosi około $6,6^{\circ}\text{C}$ (dla Mikołajek), a dla porównania w Warszawie - $7,5^{\circ}\text{C}$.

W porównaniu do innych obszarów dzielnicy mazurskiej klimat rejonu Ostródy jest stosunkowo łagodniejszy, głównie dzięki wpływom morza. Średnia z wielolecia temperatura wynosi $7,1^{\circ}\text{C}$. Najchłodniejszymi miesiącami są styczeń i luty, których średnie temperatury wynoszą odpowiednio: $-3,5^{\circ}\text{C}$ i $-3,6^{\circ}\text{C}$. Najcieplejszym jest lipiec ($17,9^{\circ}\text{C}$). Średnia długość okresu wegetacji wynosi około 204 dni w roku.

W układzie rocznym dominują wiatry z kierunku południowo – zachodniego i zachodniego. Dość duży też jest udział wiatrów z kierunku południowo – wschodniego. Zdecydowanie najrzadziej wieją wiatry z kierunku północnego, północno - wschodniego, a także i wschodniego. Układ wiatrów w poszczególnych porach roku nie odbiega zasadniczo od układu rocznego. W lecie stosunkowo mniej jest wiatrów południowo – wschodnich, a najwięcej (ponad 25 %) – wiatrów zachodnich. Różnice między częstotliwościami wiania wiatrów z kierunku północnego i północno - wschodniego, a z sektora zachodniego i południowo - zachodniego w ciągu roku są znaczne - około pięciokrotne.

Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio 81 dni w roku. Przeciętnie formowanie się pokrywy śnieżnej następuje w drugiej dekadzie grudnia, jej zanik na początku marca. Średni opad roczny wynosi około 600 mm. Na przestrzeni roku opady letnie zdecydowanie przeważają nad zimowymi. Maksymalne miesięczne sumy opadów występują w lipcu – średnio 90 mm, najmniejsze w okresach styczeń – marzec – około 22 – 40 mm miesięcznie. Liczba dni z opadami wynosi średnio około 160 dni. Liczba dni pochmurnych wynosi około 135 w roku i w stosunku do znacznego zachmurzenia średniego jest stosunkowo nieduża.

Położenie w zasięgu wpływów Bałtyku i znaczna powierzchnia jezior i bagien przyczynia się do stosunkowo wysokiej wilgotności powietrza i niskich niedosytów. Najwyższe wysycenie powietrza parą wodną obserwowano w listopadzie i grudniu, a najniższe w maju i czerwcu.

Przedstawiona powyżej charakterystyka warunków termicznych jest modyfikowana lokalnymi warunkami fizjograficznymi, przede wszystkim rzeźbą terenu, zaleganiem wód gruntowych, szatą roślinną itp. Generalnie można wyróżnić dwa obszary o wyraźnie zróżnicowanych warunkach klimatycznych tj. wysoczyzna polodowcowa i obszary dolin i rynien podmokłych.

Na znacznie obniżonych - w stosunku do wysoczyzny - terenach rynien i dolin występują tendencje do stagnacji chłodnego powietrza. Zjawisko nasila się szczególnie przy bezwietrznej pogodzie w porze nocnej. Szczególnie silnie zaznacza się ono na terenach bagiennych i w ich pobliżu. W takich warunkach pogodowych tereny te odznaczają się większą wilgotnością i większą częstością występowania mgieł.

1.1.6. Ocena warunków fizjograficznych do zabudowy.

Na terenie miasta i okolic można wyróżnić dwie wieloprzestrzenne jednostki geomorfologiczne o różnych warunkach fizjograficznych, determinujących ich przydatność pod zabudowę i rozwój miasta. Są to wysoczyzna polodowcowa i dawna dolina rzeczna w północnej części miasta.

W części południowej miasta jednostką dominującą przestrzennie jest wysoczyzna polodowcowa, w obrębie której występują generalnie korzystne warunki fizjograficzne pod zabudowę. Strukturami utrudniającymi swobodny rozwój miasta w tym rejonie są rynny polodowcowe: Kajkowska i Ornowska.

W części środkowej i wschodniej miasta wysoczyzna jest przedzielona doliną Drwęcy, generalnie nieprzydatną do zainwestowania miejskiego.

Część północna miasta leży w obrębie dawnej doliny rzecznej. Występuje tu szczególnie duża ilość terenów bagiennych, nieprzydatnych do rozwoju funkcji miejskich.

Wielość różnorodnych struktur geomorfologicznych i duża ilość jezior są znacznym ograniczeniem możliwości swobodnego rozwoju funkcji miejskich. Natomiast ich występowanie zdecydowanie podnosi walory krajobrazowe środowiska miejskiego i stanowi o atrakcyjności turystycznej miasta. Przydatność jezior do funkcji rekreacyjnych może ograniczać czystość ich wód.

1.2. Zagrożenia i zanieczyszczenia środowiskowe i antropogeniczne.

1.2.1. Zagrożenia środowiskowe.

Zagrożenia środowiskowe mogą głównie być związane ruchami masowymi na terenach silnie skonfigurowanych. Dotyczy to głównie stromych krawędzi rynien polodowcowych: Kajkowskiej i Ornowskiej. Dlatego ewentualna zabudowa tych terenów, powinna być poprzedzona szczegółowymi badaniami geologiczno - inżynierskimi. Ponadto niestabilne podłoża terenów bagiennych, lokalnie w formie wpływających kożuchów torfowych, grożą – przy wejściu - przerwaniem i utonięciem.

1.2.2. Zagrożenia i zanieczyszczenia antropogeniczne.

Na terenie miasta elementem środowiska szczególnie podatnym na degradację, o małej zdolności do samooczyszczania, są jeziora. Stan czystości poszczególnych akwenów jest przeważnie niezadawalający. Aczkolwiek badania większości jezior były wykonywane w latach osiemdziesiątych i brak potwierdzenia ich wyników w latach dziewięćdziesiątych.

Jezioro Drwęckie.

Kompleksowe badania jakości wód akwenu były wykonywane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie (WIOŚ – były OBiKŚ) trzykrotnie: w latach: 1977, 1987 i w 1993. Przez cały ten okres badań wody jeziora były zaliczane do III klasy czystości (wg klasyfikacji Systemu Oceny Jakości Jezior – SOJJ). Spływające latami do jeziora zanieczyszczenia kumulowały się w jego warstwach głębszych i osadach dennych, co powoduje braki tlenu i obecność siarkowodoru. We wnioskach z badań stwierdza się, że jezioro wymaga intensywnych zabiegów ochronnych.

Na poprawę stanu wód powierzchniowych wód jeziora w ostatnich latach wskazuje jakość wód na kąpielisku w Ostródzie. W roku 1993 zostało ono - po dwunastoletniej przerwie – dopuszczone warunkowo do kąpeli. Główną przyczynę poprawy należy upatrywać w oddaniu do użytku oczyszczalni ścieków i kanalizowaniu zabudowy miejskiej. Również w 1998 roku wody kąpieliska pozostawały w II klasie czystości na pograniczu III.

Rzeka Drwęca.

Dopływająca do jeziora rzeka jest badana przed ujściem do akwenu. Badania z lat osiemdziesiątych, jak i dziewięćdziesiątych kwalifikują ją do wód pozaklasowych (okresowo do wód klasy III, a nawet II) ze względu na nieodpowiednią bakteriologię. Parametry fizyko –chemiczne w latach dziewięćdziesiątych mieszczą się w II klasie czystości.

Jezioro Pauzeńskie.

Zbiornik był badany przez OBiKŚ w latach 1985-'86. Stwierdzono, że jest on silnie podatny na degradację (z powodu urozmaiconej linii brzegowej i silnego wypłylenia). Stan sanitarny wód był dobry I lub II klasy. Wg klasyfikacji SOJJ woda pozostawała poza klasą czystości, głównie ze względu na wysoką żyzność akwenu.

Jezioro Kajkowskie.

Badania akwenu OBiKŚ Olsztyn przeprowadził w 1987 roku. Zbiornik określono jako bardzo podatny na degradację. Pomimo tego ogólna ocena biologiczna wskazywała na niezbyt zaawansowany stan troficzny. Wodę jeziora zaliczono do II klasy czystości (wg klasyfikacji SOJJ). Stan sanitarny był bardzo dobry.

Obecne badania prowadzone przez TSSE Ostróda na kąpielisku kwalifikują jego wody do I, względnie okresowo –do II klasy czystości.

Z jeziorem Kajkowskim wiąże się zagrożenie jego zaniku. W latach osiemdziesiątych systematycznie obniżało się jego zwierciadło wody (od 102,4 m npm w 1979 do 99,6 m npm na koniec 1991 r.; tj. o 2,4 m). Z wykonanej ekspertyzy hydrologicznej jeziora (przez BPWM Olsztyn) wynika, że główną przyczyną tego procesu jest wpływ miejskiego ujęcia wody zlokalizowanego w rynnie Kajkowskiej. W roku 1993 w części zachamowano ten proces przez dodatkowe zasilenie jeziora wodami ze zlewni jez. Nakroń (Sement Mały). Pierwotnie sytuacja była odwrotna – jez. Nakroń było zasilane z jez. Kajkowskiego.

Obniżanie lustra wody w jez. Kajkowskim następowało przy eksploatacji ujęcia miejskiego w ilości ledwie połowy wydajności zasobów wykazanych w dokumentacji geologicznej i zatwierdzonych. W związku z tym wydaje się, że wymagają weryfikacji zatwierdzone zasoby ujęcia.

Jezioro Jakuba.

Badania jakości wód zbiornika OBiKŚ Olsztyn wykonał w 1987 roku. Określono, że akwen wykazuje bardzo dużą podatność na degradację. Badania biologiczne wykazały znaczny stopień zeutrofizowania zbiornika. Jakość wody oceniona została jako zdecydowanie pozaklasowa (wg klasyfikacji SOJJ). Przyczyną tego była głównie duża zawartość substancji biogennych (azot i fosfor) oraz złe parametry tlenowe. Stan bakteriologiczny wód był w granicach II i III klasy czystości.

Dopływ do jeziora niosący wodę z jez. Morliny był zimą w I klasie czystości, a latem – w klasie III (ze względu na bakteriologię).

Prawdopodobnie główną przyczyną degradacji zbiornika był długoletni zrzut ścieków miejskich i z mleczarni.

Jezioro Perskie.

Badania jakości wód jeziora OBiKŚ Olsztyn przeprowadził w 1988 roku. Ze względu na niekorzystne cechy morfometryczne zaliczono go do wysokiej – III kategorii podatności na degradację – jako zbiornik silnie reagujący na wpływy zewnętrzne. Akwen jest przeżyźnionym zbiornikiem wodnym o wysokiej produkcji pierwotnej. Według SOJJ wody jeziora kwalifikowały się zdecydowanie do pozaklasowych. Prawie wszystkie parametry fizyczno – chemiczne były pozaklasowe. Pod względem bakteriologicznym wody mieściły się w II klasie czystości.

Także wody podziemne na terenie miasta są podatne na zanieczyszczenie. Dotyczy to głównie warstw wodonośnych w północnej części miasta – wchodzących w skład Drwęcko – Taborskiego zbiornika wód podziemnych bez izolacji. Czerpiące z tego wodonośca dawne ujęcie miejskie przy ul. Gizewiusza zostało zamknięte z powodu złej jakości wody związanej z występowaniem nadmiernych ilości fenoli, związków azotowych, skażeniem bakteriologicznym.

Wykonane w 1993 roku przez „POLGEOL” W-wa analizy zmian jakości wody na obecnym ujęciu miejskim *Kajkowo* sugerują zagrożenie możliwością wystąpienia w przyszłości zmian w jej chemizmie.

W aspekcie znacznego wpływu eksploatacji ujęcia (już w ilości mniejszej niż połowa zatwierdzonych zasobów) na lustro wody w jez. Kajkowskim wydaje się, że możliwości

zaspokojenia ewentualnego znacznego wzrostu zapotrzebowania na wodę pitną nie można opierać o zasoby tego ujęcia – których zatwierdzona ilość powinna być zweryfikowana.

Z analizy wyników stanu powietrza atmosferycznego w mieście (prowadzonych przez TSSE Ostróda) wynika, że badane jego zasadnicze zanieczyszczenia utrzymują się w normie (lata 1994 – 96). Średnie w roku stężenie dwutlenku siarki wynosiło 75 – 78 %. Średnie roczne stężenie pyłu zawieszonego wynosiło około 58 – 66 % dopuszczalnej normy. Tendencję wzrostową wykazywała zawartość dwutlenku azotu w powietrzu. W roku 1994 jego średnie roczne stężenie wynosiło niecałe 60 % normy, w roku 1995 – wypełniało wartość normową w ponad 70 %, a w roku 1996 – jego stężenie średnie roczne wypełniało normę już w ponad 80 %. Prawdopodobnie należy to przypisać emisji spalin ze wzmożonego ruchu samochodowego.

Na liście zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska w województwie olsztyńskim, sporządzanej przez WIOŚ Olsztyn, brak jest zakładów zlokalizowanych w Ostródzie.

1.3. Obszary prawnie chronione i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego.

1.3.1. Obszary i obiekty chronione.

Na obszarze miasta znajduje się rezerwat przyrody: „Rzeka Drwęca”. Został on utworzony w celu ochrony środowiska wodnego i ryb w nim bytujących, a w szczególności w celu ochrony środowiska pstrąga, łososia, troci i certy. Na terenie miasta Ostróda obejmuje on rzekę Drwęcę i jezioro Drwęckie oraz tereny ciągnące się pasmami szerokości 5 m wzdłuż ich brzegów. Rezerwat ustanowiony został zarządzeniem MliPD z dnia 27 lipca 1961 r. (Mon. Pol. Nr71/61). Na jego terenie wprowadzone zostały m.in. następujące zakazy; nadmiernego zanieczyszczania wody; przegradzania rzek uniemożliwiające rybnom swobodny przepływ; niszczenia, usuwania i eksploatacji roślinności wodnej; wycinania drzew i krzewów z wyjątkiem niezbędnych zabiegów pielęgnacyjnych; ograniczenia w połowie ryb.

Ponadto w pobliżu zachodniej granicy miasta położone jest jezioro Czarne.

Zostało ono objęte rezerwatem przyrody o tej samej nazwie: „Jezioro Czarne”. Rezerwat „Jezioro Czarne” jest to rezerwat florystyczny o powierzchni 9,45 ha. Utworzony został w 1957 roku w celu ochrony rzadkich roślin wodnych, głównie poryblina.

Rejon miasta objęty jest obszarami chronionego krajobrazu ustanowionymi rozporządzeniem nr 53/98 Wojewody Olsztyńskiego z 16.06.1998r. Na przeważającym terenie jest to obszar o ochronie wzmożonej, a na południe od Kjakowa i w okolicy Morlin - obszar o ochronie umiarkowanej ze względu na położenie w zlewni pojeziernej. Obowiązują postanowienia rozporządzenia nr 53/98 Wojewody Olsztyńskiego z 16.06.1998r m.in.; zachowanie dbałości o równowagę w środowisku przyrodniczym i estetykę krajobrazu. Nie powinno się rozwijać w przemyśle i rolnictwie form uciążliwych dla środowiska, a w szczególności zakładów wytwarzających ścieki niebezpieczne.

W części kompleksów leśnych położonych nad jeziorami: Drwęckim, Pauzeńskim i Czarnym, na terenie miasta i okolic, wyznaczone zostały lasy wodochronne - w planie urządzenia gospodarstwa leśnego Nadleśnictwa Miłomłyn (wg stanu na 1.I.1994 r.). Obowiązuje na ich terenie gospodarka leśna specjalnie prowadzona, inaczej niż w lasach pozostałych - gospodarczych.

Według koncepcji sieci ekologicznej ECONET-POLSKA², cały obszar opracowania położony jest w obrębie *Zachodniomazurskiego obszaru węzłowego* o znaczeniu międzynarodowym. Przylegające do miasta tereny stanowią w większości *biocentra obszaru węzłowego* – to jest obszary o najwyższej randze w hierarchii krajowej sieci ekologicznej. Od południa przylegają do miasta tereny *strefy buforowej biocentrów obszaru węzłowego* – o drugiej w kolejności randze w sieci ekologicznej ECONET-POLSKA.

Węzłowy obszar Zachodniomazurski obejmuje zróżnicowane krajobrazy młodoglacjalne, zawierające wszystkie typy rzeźby i utworów geologicznych, właściwych w tej strefie oraz górne odcinki rzek Pasłęki, Drwęcy, Łyny i Omulwi spływających w czterech różnych kierunkach (węzeł hydrograficzny). Obejmuje zbiorowiska o szczególnie szerokiej zmienności typów. Na obszarze tym stwierdzono występowanie wielu gatunków flory i fauny ginących, zagrożonych wyginięciem i rzadkich w skali kraju i Europy.

Jeżiora: Drwęckie i Pauzeńskie wchodzą w skład Systematu Jezior Warmińskich. Poziom ich jest regulowany sztucznie (poprzez śluzy i jazy). Poziomy wody w tych jeziorach ustalone zostały decyzją wydaną w 1967 roku przez PWRN w Olsztynie. Wynoszą one (w m npm w układzie Kronsztadt):

- w jez. Pauzeńskim: maksymalna rzędna lustra wody nie może przekroczyć 96,75 , a rzędna minimalna nie może być niższa niż 96,65;
- w jez. Drwęckim: maksymalna rzędna lustra wody nie może przekroczyć 95,11 z wyjątkiem okresu sianokosów w którym lustro wody nie może położone wyżej niż na rzędnej 94,91, a minimalna rzędna lustra wody nie może być niższa niż 94,71.

1.3.2. Propozycje obszarów i obiektów do objęcia ochroną.

W celu poprawy czystości wód powierzchniowych, a także wód podziemnych szczególnie wysoki reżim powinien być stosowany w gospodarce wodno-ściekowej miasta. Dotyczy to zarówno ścieków sanitarnych, jak i wód z kanalizacji deszczowej.

Związane jest to z dużą podatnością na zanieczyszczenie jezior, a także podziemnych użytkowych warstw wodonośnych - głównie w części północnej miasta.

Szczególną ochroną powinno się też objąć rejon ujęcia miejskiego nad jez. Kajkowskim. Powinno się utworzyć strefę ochronną ujęcia z uwagi na to, że część wód podziemnych na ujęciu nie posiada naturalnej izolacji oraz stwierdzoną możliwość zanieczyszczenia wód ujęcia. Od roku 1993 roku opracowany jest „Projekt strefy ochronnej ujęcia wody *Kajkowo* w Ostródzie”, wykonany przez *POLGEOL* W-wa. Proponuje się, aby niniejsze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta* uwzględniło zapisy wymienionego *Projektu*. W *Projekcie* proponuje się w nim utworzenie następujących stref ochronnych ujęcia:

1. Teren ochrony bezpośredniej obejmujący wygradzony obszar w odległości co najmniej 8 m od poszczególnych studni.
2. Teren wewnętrznego ochrony pośredniej , który obejmuje teren w rejonie studni nr 4 (położonej najbliżej jez. Drwęckiego) – której warstwa wodonośna jest najbardziej wrażliwa na zanieczyszczenie. Na terenie tej strefy projekt zakłada

między innymi następujące zakazy: wprowadzania ścieków do ziemi i wód powierzchniowych oraz ich rolniczego wykorzystania, stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin; budowy osiedli mieszkaniowych i dróg; wydobywania kopalin i wykonywania robót melioracyjnych; lokalizowania wysypisk i wylewisk, zakładów przemysłowych i ferm chowu zwierząt, magazynów produktów ropopochodnych i innych substancji chemicznych oraz rurociągów do ich transportu; mycia pojazdów mechanicznych i urządzania parkingów; lokalizowania cmentarzy i grzebania zwierząt. Proponuje się korektę planu zagospodarowania przestrzennego – wyeliminowanie zawartych w jego zapisach ogródków działkowych.

3. Teren zewnętrzny ochrony pośredniej : A – częściowa zlewnia jeziora Drwęckiego. Obejmuje on północną część rynny Kajowskiej. *Projekt* proponuje następujące zakazy: wprowadzania ścieków do ziemi i wód powierzchniowych oraz ich rolniczego wykorzystania, stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin w ilościach przekraczających możliwości sorpcyjne gleby; lokalizowania wysypisk i wylewisk odpadów, magazynów produktów ropopochodnych i innych substancji chemicznych; mycia pojazdów mechanicznych; intensywnej gospodarki przemysłowej i rolniczej.

Jako największe zagrożenia ujęcia w tej strefie wymienia się w *Projekcie*: Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego; linia kolejowa PKP z Olsztyna do Iławy; droga kołowa z Olsztyna i Ostródy do Iławy i Torunia, Kolektor ścieków z miasta i przepompownię; mleczarnia; tereny targowiska i giełdy samochodowej. Projekt przewiduje wprowadzenie monitoringu lokalnego – systemu wczesnego ostrzegania o zanieczyszczeniu wód.

4. Teren zewnętrzny ochrony pośredniej : B – częściowa zlewnia jeziora Kajowskiego. Obejmuje on południowo – wschodnią odnogę rynny Kajowskiej. *Projekt* proponuje następujące zakazy: wprowadzania ścieków do ziemi i wód powierzchniowych oraz ich rolniczego wykorzystania; lokalizowania wysypisk i wylewisk odpadów.

Lasy położone na stromych zboczach, głównie w rejonie rynien jeziornych, spełniają ważną funkcję ochrony gleb przed erozją. W ich obrębie powinna być prowadzona specjalna gospodarka. Lasy te powinno się poddać pod ochronę, jako lasy glebochronne. Ruch turystyczny na ich terenie powinien być kanalizowany.

Tereny obniżeń i zagłębień spełniają funkcję ciągów ekologicznych oraz układów wentylacyjnych i retencji wód gruntowych. Powinny generalnie być pozostawione jako tereny otwarte, względnie z zielenią ażurową. W ich obrębie należy ograniczać do minimum lokalizację obiektów kubaturowych i ich przegradzanie, a konieczne przegrody powinny mieć konstrukcję ażurową.

2. STRUKTURA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA.

2.1. Struktura demograficzna.

2.1.1. Statystyka ludności.

Ostróda należy do najludniejszych miast województwa olsztyńskiego i zamieszkuje ją ogółem 35,2 tys. osób, co stanowi 4,5% mieszkańców województwa.

Wśród miast woj. olsztyńskiego Ostróda wyróżnia się również wysokim wskaźnikiem gęstości zaludnienia wynoszącym w 1997r. 2495 osób/1 km² (średnio w miastach – 1845 osób/1 km²).

W latach 1994-1997 liczba mieszkańców miasta wzrosła zaledwie o 189 osoby, tj. o 0,54%, podczas gdy w miastach woj. olsztyńskiego wzrosła o 1,3%, a w woj. olsztyńskim o 0,88%.

Sytuację demograficzną w latach 1994-1997 przedstawia poniższa tabela

Stan, ruch naturalny i migracje ludności.

Wyszczególnienie	Ludność stan w dniu 31.XII			Urodzenia żywe na 1000 ludności	Zgony	Przyrost naturalny	Saldo migracji
	ogółem	województwo =100	w tym kobiety				
Województwo							
1994	769209	100,0	391932	13,4	7,9	5,5	-1046
1997	775958	100,0	395996	11,4	7,8	3,6	-531
Miasta ogółem							
1994	372428	48,4	194461	11,0	7,6	3,4	589
1997	377240	48,6	197337	9,4	7,3	2,1	1123
Ostróda							
1994	34996	4,6	18049	10,7	6,9	3,8	-160
1997	35185	4,5	18160	10,6	7,0	3,6	-97

Źródło: Gminy województwa olsztyńskiego za kadencji samorządu terytorialnego 1994-1998

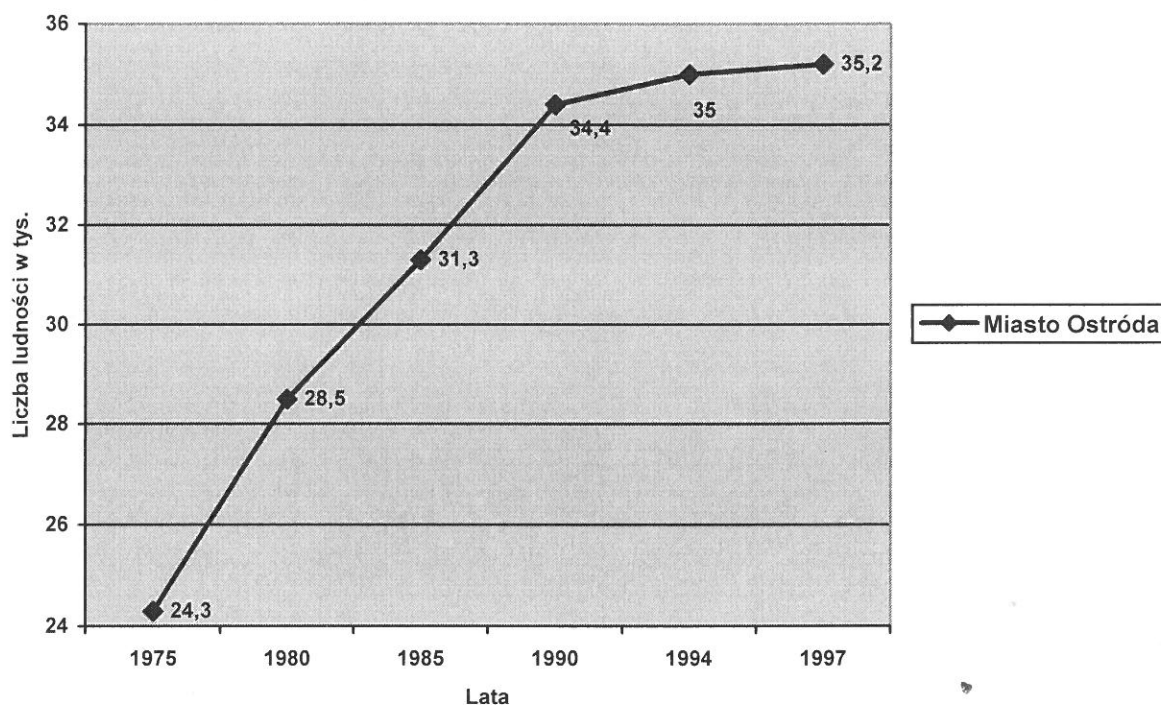
Na rozwój demograficzny miasta wpływ miał przyrost naturalny. W analizowanym okresie poziom przyrostu naturalnego utrzymuje się na stałym poziomie (spadek zaledwie o 2 punkty) i w porównaniu z miastami woj. olsztyńskiego jest wyższy o 2/5.

Proces spadku przyrostu naturalnego rozpoczął się w latach 90-tych (spadek z 14,0 w 1980r. do 3,6 w 1997r.) i spowodowany był drastycznym zmniejszeniem urodzeń.

Czynnikiem hamującym rozwój demograficzny jest ujemne saldo migracji, wskazujące na odpływ ludności z miasta. W badanym okresie przyjmuje ono coraz mniejsze rozmiary i w porównaniu z 1994r. spadło o 39%. Przyczyną tego zjawiska była recesja gospodarcza.

2.1.2. Liczba ludności w latach 1975-1997.

Liczba ludności w latach 1975-1997 (w tys.)

	Wskaźnik dynamiki 1975=100	Przyrost (+) lub ubytek (-) w latach 1975-1997
miasto Ostróda	144,9	+10,9

Dynamika wzrostu liczby mieszkańców miasta była wysoka i w stosunku do stanu z 1975r. nastąpił wzrost aż o 44,9%.

Liczba ludności w ostatnich latach (1990-1997) natomiast wskazuje na to, iż przyrost liczby mieszkańców w mieście Ostróda ma dość stagnacyjny charakter. W tym okresie liczba ludności wzrosła zaledwie o 2,3%.

2.1.3. Struktura wieku i płci mieszkańców miasta Ostróda.

Ludność w wieku produkcyjnym¹ i nieprodukcyjnym.

Stan w dniu 31.XII

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym kobiety	W wieku						Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
			przedprodukcyjnym		produkcyjnym		poprodukcyjnym		
			razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	
Województwo									
1994	769209	391932	236529	115858	449133	217584	83547	58490	71
1997	775958	395996	221065	108221	464278	225017	90615	62758	67
Struktura w %									
1994	100	50,95	30,75	x	58,39	x	10,86	x	x
1997	100	51,03	28,49	x	59,83	x	11,68	x	x
Miasta ogółem									
1994	372428	194461	107543	52920	225893	114173	38992	27368	65
1997	377240	197337	99322	48855	234563	118286	43355	30196	61
Struktura w %									
1994	100	52,21	28,88	x	60,65	x	10,47	x	x
1997	100	52,31	26,33	x	62,18	x	11,49	x	x
Ostróda									
1994	34996	18049	10425	5152	20959	10334	3612	2563	67
1997	35185	18160	9618	4782	21549	10580	4018	2798	63
Struktura w %									
1994	100	51,57	29,79	x	59,89	x	10,32	x	x
1997	100	51,61	27,34	x	61,24	x	11,42	x	x

Źródło: Gminy województwa olsztyńskiego za kadencji samorządu terytorialnego 1994-1998

W badanym okresie nastąpił spadek roczników przedprodukcyjnych o 7,7%, wzrosła natomiast liczba ludności w wieku produkcyjnym o 2,8% i liczba ludności w wieku poprodukcyjnym o 11,2%. Taka struktura wieku jest efektem wysokiego przyrostu naturalnego w latach minionych.

Struktura wieku ludności w Ostródzie jest zbliżona do średnich w województwie.

Spadek udziału liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście udziału ludności w wieku poprodukcyjnym wskazuje na starzenie się społeczeństwa. Proces ten zanotowano jednak w całym kraju.

¹ Wiek produkcyjny: mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat.

Struktura płci w 1997 r.

Struktura płci w 1997 r.

Wiek	Ludność ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Liczba kobiet na 100 mężczyzn
Województwo				
wiek przedprodukcyjny	221065	112844	108221	96
wiek produkcyjny	464278	239261	225017	94
wiek poprodukcyjny	90615	27857	62758	225
Ogółem:	775958	379962	395996	104
Struktura w % :	100	48,97	51,03	x
Miasta ogółem				
wiek przedprodukcyjny	99322	50467	48855	97
wiek produkcyjny	234563	116277	118286	102
wiek poprodukcyjny	43355	13159	30196	229
Ogółem:	377240	179903	197337	110
Struktura w %:	100	47,69	52,31	x
Ostróda				
wiek przedprodukcyjny	9618	4836	4782	99
wiek produkcyjny	21549	10969	10580	96
wiek poprodukcyjny	4018	1220	2798	229
Ogółem:	35185	17025	18160	107
Struktura w % :	100	48,39	51,61	x

Z powyższego zestawienia wynika, iż struktura płci w mieście Ostródzie jest zbliżona do województwa.

W ogólnej liczbie ludności w 1997r. kobiety stanowiły 51,61% populacji.

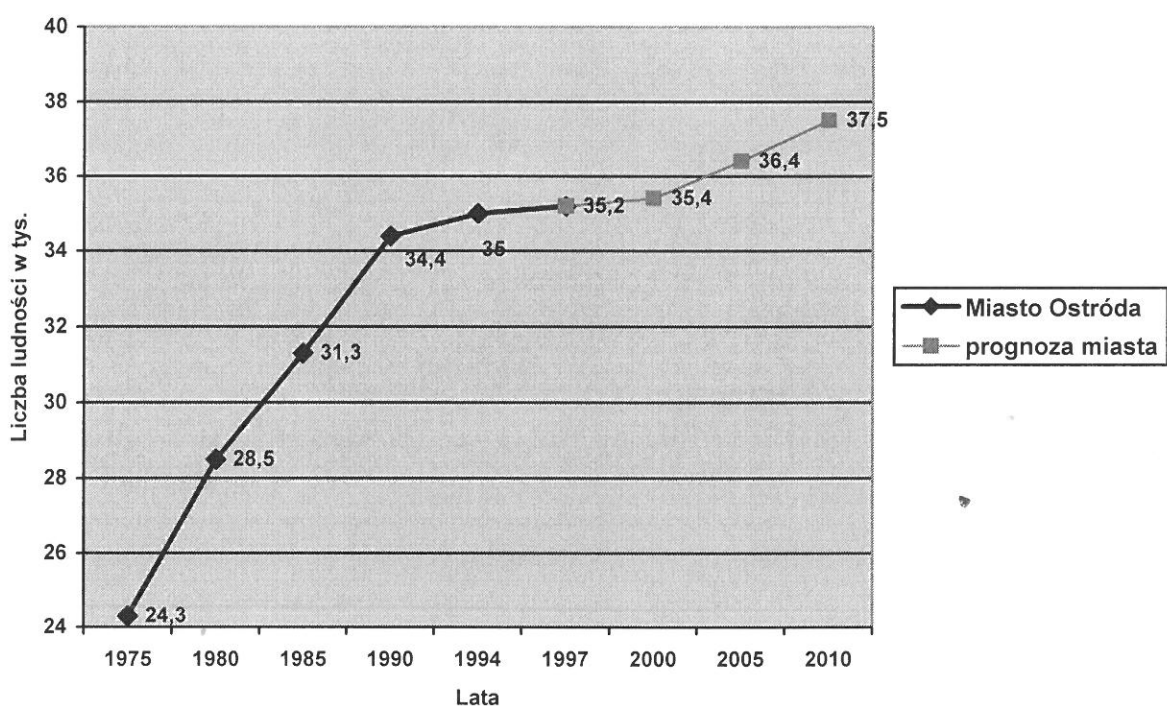
Ogółem na 100 mężczyzn w mieście przypada 107 kobiet, w miastach woj. olsztyńskiego wskaźnik ten jest wyższy i wynosi 110 kobiet.

Zdecydowana przewaga liczby mężczyzn występuje w wieku produkcyjnym i wynosi 96 kobiet/100 mężczyzn. Zjawisko to (deformacja w strukturze płci) wpływa niekorzystnie na rozwój demograficzny miasta, jednak nie odbiega od średnich województwa. Dominacja kobiet występuje jedynie w wieku poprodukcyjnym i wynosi 229 kobiet/100 mężczyzn.

2.1.4. Prognoza demograficzna.

W celu określenia przybliżonej liczby mieszkańców miasta Ostródy podjęto się sporządzenia symulacji na podstawie prognozy demograficznej dla miast woj. olsztyńskiego. Podstawą wyjściową symulacji ludności miasta był stan liczebny w dniu 31.XII.1997r. wg struktury wieku i płci mieszkańców miasta oraz prognoza dla miast woj. olsztyńskiego obliczona na podstawie danych z lat 1994-1996.

Przy opracowaniu symulacji przyjęto założenie kontynuacji, zapoczątkowanych w ostatnich latach (1994-1997) tendencji w zakresie rozwoju społeczno- gospodarczego.

Na podstawie danych stwierdzić można, iż na terenie miasta nastąpi stopniowy wzrost ludności.

Na podstawie przeprowadzonej symulacji można sformułować następujące wnioski:

- ◆ Systematycznie wzrastać będzie liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, co wiąże się z potrzebą rozwoju opieki zdrowotnej oraz różnych form pomocy społecznej ludziom starszym.
- ◆ Zmniejszeniu ulegnie udział liczby dzieci i młodzieży, co spowoduje spadek potrzeb w zakresie kształcenia podstawowego.
- ◆ Wzrastać będzie liczba ludności w wieku produkcyjnym, powodując zwiększenie się zapotrzebowania na miejsca pracy.

2.2. Zatrudnienie.

Liczba pracujących w gospodarce narodowej na terenie miasta w 1997r. wynosiła 9742 osoby. W porównaniu z 1994 r. zwiększyła się o 27,48%, podczas gdy w miastach woj. olsztyńskiego wzrosła zaledwie o 6,18%.

Przedstawione dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Nie ujmują pracujących w rolnictwie indywidualnym oraz pracujących w zakładach osób fizycznych i spółek cywilnych zatrudniających do 5 osób.

Szczegółowe dane ilustruje tabela.

Zakłady produkcyjne powstałe w ostatnich latach, to zakłady małe, zatrudniające od kilku do kilkunastu osób. Efektem rozwoju drobnej przedsiębiorczości jest wzrost liczby pracujących w niektórych sekcjach gospodarki narodowej.

Wzrost liczby pracujących w 1997r. w porównaniu do 1994r. wystąpił w następujących sekcjach EKD:

- w rolnictwie, łowiectwie i leśnictwie	- 45,90%
- w przemyśle	- 96,89%
- w budownictwie	- 20,71%
- w obsłudze nieruchomości i firm	- 59,96%
- w administracji publicznej i obronie narodowej	- 33,42%
- w edukacji	- 2,24%
- w ochronie zdrowia i opiece społecznej	- 19,21%

Spadek liczby pracujących w 1997r. w porównaniu do 1994 r. wystąpił w następujących sekcjach EKD:

- w handlu i naprawach	- 31,56%
- w transporcie, składowaniu i łączności	- 1,47%

Struktura zatrudnienia zasadniczo nie odbiegała od średnich w miastach województwa olsztyńskiego. Największa liczba zatrudnionych na terenie miasta była w przemyśle i wynosiła 34,39%.

Liczba pracujących w gospodarce narodowej na 1000 ludności na terenie miasta z 218 osób w 1994r. wzrosła do 277 w 1997r.(wzrost o 27%), natomiast w miastach woj. olsztyńskiego z 307 osób w 1994r. wzrosła do 322 osób.

Analiza przedstawionych danych prowadzi do następujących wniosków w zakresie struktury pracujących:

- znaczący wzrost w strukturze zatrudnienia pracujących w przemyśle (o 12%),
- stabilny udział w strukturze zatrudnienia pracujących w budownictwie, transporcie i usługach publicznych,
- spadek udziału pracujących w handlu (8%)

Pracujący¹ według wybranych sekcji EKD Stan na 31.XII

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym :								Liczba pracujących na 1000 ludności *		
		rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	przemysł ²	budownictwo	handel i naprawy	transport, składowanie, łączność	obsługa nieruchomości i firm	administracja publiczna i obrona narodowa	edukacja		ochrona zdrowia i opieka społeczna	
Województwo												
1994	173406	10779	52632	9322	17152	15595	7106	9962	19755	18943	225	
1996	172645	8469	53175	9695	17998	14897	7059	-	19913	19025	223	
1997	178394	8717	55774	11149	19364	14649	7854	10136	19453	18880	230	
				Struktura w %								
1994	100	6,21	30,35	5,37	9,89	8,99	4,10	5,74	11,39	10,92	x	
1996	100	4,91	30,80	5,62	10,42	8,63	4,09	-	11,53	11,02	x	
1997	100	4,89	31,26	6,25	10,85	8,21	4,40	5,68	10,91	10,58	x	
				Struktura w %								
Miasta ogółem												
1994	114413	917	34240	7546	12884	12495	5383	5156	12056	14128	307	
1996	117310	827	34498	8029	13734	12045	5310	-	12234	14028	312	
1997	121481	1000	37315	9053	14702	11922	5533	6064	12050	14076	322	
				Struktura w %								
1994	100	0,80	29,93	6,60	11,26	10,92	4,70	4,51	10,54	12,34	x	
1996	100	0,70	29,41	6,84	11,71	10,27	4,53	-	10,43	11,96	x	
1997	100	0,82	30,72	7,45	12,10	9,81	4,55	4,99	9,92	11,59	x	
				Struktura w %								
Ostróda												
1994	7642	61	1702	618	1426	884	527	383	802	734	218	
1996	7670	101	1554	592	865	934	755	-	823	855	218	
1997	9742	89	3351	746	976	871	843	511	820	875	277	
				Struktura w %								
1994	100	0,80	22,27	8,09	18,66	11,57	6,90	5,01	10,49	9,60	x	
1996	100	1,32	20,26	7,72	11,28	12,18	9,84	-	10,73	11,15	x	
1997	100	0,91	34,39	7,66	10,02	8,94	8,65	5,25	8,42	8,98	x	

Źródło: Gminy woj. olsztyńskiego za kadencji samorządu terytorialnego 1994-1998 ; Rocznik statystyczny woj. olsztyńskiego 1997r.

¹ dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej bez rolnictwa indywidualnego, zakładów osób fizycznych i spółek cywilnych o liczbie pracujących do 5 osób, w 1997r. bez organizacji członkowskich.

² dotyczy sekcji EKD: „Górnictwo i kopalnictwo”, „Działalność produkcyjna”, „Zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę”.

2.3. Bezrobocie.

Spadek zatrudnienia w okresie 1990-98 spowodował powstanie bezrobocia. W 1997r. Ostróda należała do grupy miast woj. olsztyńskiego dotkniętych najwyższym bezrobociem. Ilość bezrobotnych w liczbach bezwzględnych w sięgała wówczas 2,8 tys. osób, z czego aż 64% stanowiły kobiety.

Charakterystykę zarejestrowanych bezrobotnych na terenie miasta Ostróda przedstawia poniższa tabela.

Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy

Stan w dniu 31.XII

Wyszczególnienie	Bezrobotni zarejestrowani		Osoby uprawnione do pobierania zasiłku	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %
	ogółem	w tym kobiety		
Województwo:				
1994	95889	50297	42559	21,3
1996	81070	45750	.	17,7
1997	61407	36523	17877	13,2
Miasta ogółem:				
1994	40487	22260	7138	17,9
1996	33463	19583	.	14,4
1997	24409	14808	6582	10,4
Ostróda:				
1994	4465	2548	1846	21,3
1996	3713	2256	.	17,4
1997	2797	1797	880	13,0

Źródło: Gminy województwa olsztyńskiego za kadencji samorządu terytorialnego 1994-1998

Rocznik statystyczny województwa olsztyńskiego 1997

Bezrobocie na terenie miasta w badanym okresie osiągało zbliżone rozmiary do średnich w woj. olsztyńskim.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Ostródzie wynosił 13,0 %, podczas gdy średnio w miastach woj. olsztyńskiego wskaźnik ten był niższy i wynosił 10,4 %.

Miasto Ostróda już na początku lat 90-tych znajdowała się w czołówce miast woj. olsztyńskiego o najwyższym bezrobociu. Na tak duże rozmiary tego zjawiska wpłynęły głównie grupowe zwolnienia pracowników z dużych zakładów pracy takich jak : „Unitra Cemi”, Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego, Zakładów „Prexer”, Stoczni Jachtowej itp.

W końcu grudnia 1991r. staraniem Wojewódzkiego Biura Pracy rejon ostródzki został uznany przez Radę Ministrów za obszar szczególnie zagrożony bezrobociem.

W roku 1991 liczba zarejestrowanych bezrobotnych zwolnionych z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy w rejonie ostródzkim wynosiła 1562 osoby.

Stopa bezrobocia na koniec grudnia 1992r. liczona jako wskaźnik procentowy ogółu bezrobotnych do czynnych zawodowo kształtował się w rejonie ostródzkim na poziomie 27,4%, dla porównania w województwie 23,6%.

Brak jest danych na temat stopy bezrobocia w ostatnim okresie. Należy jednak wspomnieć, że obecny powiat Ostróda bezpośrednio po 1.01.1999 r. należy do rejonów o najwyższej stopie bezrobocia w W W-M.

Ilość zgłaszanych ofert pracy była i jest minimalna w stosunku do zgłaszanego popytu.

Należy jednak założyć stopniowe zmniejszanie bezrobocia w wyniku inicjatyw inwestycyjnych i przystosowania się do nowych warunków ekonomicznych mieszkańców miasta.

2.4. Mieszkalnictwo.

Zasoby mieszkaniowe miasta Ostróda w 1997r. wynoszą łącznie 10284 mieszkań. W porównaniu z 1994r. liczba mieszkań utrzymuje się na stałym poziomie (wzrost zaledwie o 2% w ciągu 4 lat).

Dane o zasobach mieszkaniowych przedstawionych w poniższej tabeli dotyczą budynków spółdzielni mieszkaniowych, zakładów pracy, komunalnych i prywatnych.

Zasoby mieszkaniowe zamieszkane
Stan w dniu 31.XII

Wyszczególnienie	Zasoby mieszkaniowe zamieszkane					
	mieszkania		w tym komunalne	przeciętna liczba osób w mieszkaniu	przeciętna powierzchnia użytkowa w m ²	
	ogółem	na 1000 ludności			na 1 osobę	na 1 mieszkanie
Województwo						
1994	213922	278,1	46220	3,49	16,7	58,4
1996	216691	280,0	.	3,47	16,9	58,6
1997	218808	282,0	33768	3,44	17,1	58,7
Miasta ogółem						
1994	109999	295,4	30538	3,22	16,9	54,6
1996	112446	299,3	.	3,18	17,2	54,9
1997	114181	302,7	21327	3,14	17,5	55,1
Ostróda						
1994	10083	288,1	3534	3,37	16,4	55,3
1996	10237	291,7	.	3,34	16,6	55,5
1997	10284	292,3	1785	3,32	16,8	55,7

Źródło: Gminy województwa olsztyńskiego za kadencji samorządu terytorialnego 1994-1998
Roczniki statystyczne województwa olsztyńskiego 1997-1998

Udział mieszkań komunalnych w zasobach mieszkaniowych z 35% w 1994r. zmalał do 17,3% w 1997r. W badanym okresie liczba mieszkań komunalnych w liczbach bezwzględnych spadła o 1749 mieszkań, tj. o 49,5%, podczas gdy średnio w miastach woj. olsztyńskiego wskaźnik ten wyniósł 30,1%.

Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców wynosi 292,3 i jest nieco niższa niż średnio w miastach woj. olsztyńskiego, gdzie wynosi 302,7 mieszkań.

Pozostałe wskaźniki nie odbiegają od przeciętnych w województwie.

Mieszkania oddane do użytku w latach 1996-1997.

Wyszczególnienie	Mieszkania oddane do użytku		
	ogółem	na 1000 mieszkańców	przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²
Województwo			
1996	1502	1,9	69,5
1997	2222	2,9	71,3
Miasta ogółem			
1996	1297	3,5	63,3
1997	1804	4,8	66,4
Ostróda			
1996	93	2,6	58,9
1997	65	1,8	86,5

Źródło: Roczniki statystyczne województwa olsztyńskiego 1997-1998

W mieszkaniach oddanych do użytku przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Ostródzie (gdzie wynosi 86,5m²) znacznie góruje nad analogicznymi wskaźnikami dla województwa (71,3 m²) i miast województwa olsztyńskiego (66,4 m²).

W latach 1996 - 1997 oddanych do użytku było zaledwie 158 mieszkań, jednak stan i tempo rozwoju budownictwa mieszkaniowego w obecnych uwarunkowaniach zależeć będzie od inicjatyw i kondycji finansowej mieszkańców miasta.

2.5. Usługi publiczne.

2.5.1. Placówki samorządowe w zakresie oświaty

Placówki wychowania przedszkolnego

Miasto Ostróda posiada ogółem 10 placówek przedszkolnych, w tym 1 oddział przedszkolny przy szkole podstawowej.

Wychowaniem przedszkolnym w 1997r. objętych było łącznie 1066 dzieci.

Dane dotyczące wychowania przedszkolnego przedstawia tabela.

Wychowanie przedszkolne.

Stan na początku roku szkolnego.

Wyszczególnienie	Placówki		Miejsca w przedszkolach	Dzieci		Nauczyciele ¹ w placówkach ogółem
	ogółem	w tym przedszkola		ogółem	w tym w przedszkolach	
Województwo						
1994	484	198	16330	21335	16814	1534
1996	456	160	13880	18720	13645	1454
1997	462	167	14415	19338	14034	1394
Miasta ogółem						
1994	130	97	9618	11761	10384	845
1996	114	81	8223	10060	8541	770
1997	119	83	8577	10372	8721	754
Ostróda						
1994	10	9	921	1125	1089	88
1996	9	9	869	1065	1065	87
1997	10	9	816	1066	913	76

Źródło: Gminy województwa olsztyńskiego za kadencji samorządu terytorialnego 1994-1998
Roczniki statystyczne województwa olsztyńskiego 1997-1998.

Ogółem do 9 przedszkoli dysponujących 816 miejscami uczęszczało w 1997r. 913 dzieci. Taka sytuacja wskazuje na znaczne przegęszczenie oddziałów przedszkolnych.

¹ Nauczyciele pełnozatrudnieni.

Szkoły podstawowe.

Miasto Ostróda obsługiwana jest przez 8 szkół podstawowych.

Dane zawarte w poniższej tabeli, pochodzące z publikacji statystycznych wskazują na niekorzystną sytuację w szkolnictwie, będącym w gestii samorządu lokalnego.

Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży ¹

Stan na początku roku szkolnego.

Wyszczególnienie	Szkoły	Oddziały	Pomieszczenia do nauki	Uczniowie	Absolwenci ²	Nauczyciele pełnozatrudnieni
Województwo						
1994	483	5367	5062	113282	13754	7512
1997	446	5031	5059	106592	14145	7358
Miasta ogółem						
1994	89	2195	1758	54771	6870	3283
1997	87	2035	1786	50919	7053	3152
Ostróda						
1994	8	210	145	5371	672	340
1997	8	188	140	4961	703	311

Źródło: Gminy województwa olsztyńskiego za kadencji samorządu terytorialnego 1994-1998

Z danych statystycznych wynika, iż na 1 pełnozatrudnionego nauczyciela przypada 16 uczniów, czyli analogicznie jak w miastach woj. olsztyńskiego. Na 1 oddział przypada 26 uczniów, w miastach woj. olsztyńskiego 25.

Natomiast wskaźnik uczniów przypadających na 1 pomieszczenie do nauki wynosi 35 przy normatywnych 23 i wskazuje na znaczne przegęszczenie. W miastach woj. olsztyńskiego sytuacja jest korzystniejsza i wynosi 29 uczniów.

¹ Łącznie ze szkołami filialnymi i szkołami specjalnymi.

² Z poprzedniego roku szkolnego.

Centrum Kształcenia Ustawicznego.

CKU w Ostródzie finansowane przez samorząd lokalny prowadzi działalność edukacyjną dla dorosłych w formach szkolnych i pozaszkolnych na terenie woj. olsztyńskiego.

Zostało ono wytypowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej do wprowadzenia nowej formy kształcenia zwanego "kształceniem na odległość". Celem tej formy jest doskonalenie, doksztalcenie i kształcenie jak najliczniejszej grupy słuchaczy, w czasie, który im najbardziej odpowiada i według indywidualnego tempa nauczania.

Centrum stara się wdrożyć model szkoły, która jest otwarta tak pod względem treści nauczania, struktury organizacyjnej jak i funkcjonowania. Różnorodne formy działalności umożliwiają zaspokajanie zgłaszanych lub rozpoznawanych potrzeb społeczno - zawodowych w regionie, stąd „oświata dorosłych” w Centrum obejmuje m. in. :

- przyuczenie do zawodu
- kształcenie ogólne i zawodowe na poziomie szkoły średniej, w systemie stacjonarnym i zaocznym.
- kształcenie zawodowe na poziomie szkół policealnych, w systemie stacjonarnym dla dorosłych i zaocznym.

Centrum otwiera przed chętnymi drogę do indywidualnego rozwoju osobowości, realizacji potrzeb i zainteresowań, m.in. poprzez organizowanie różnorodnych kursów, w tym kursy przygotowujące do egzaminów z zakresu szkół średnich i policealnych oraz kursy zawodowe.

W Centrum kształci się obecnie w formach szkolnych około 1400 uczniów w 40 oddziałach (bez szkół policealnych). Brak jest danych na temat liczny słuchaczy w formach pozaszkolnych.

Centrum Kształcenia Ustawicznego w Ostródzie stało się jedną z największych tego typu placówką w kraju. Ze względu na dobre wyposażenie dydaktyczne i techniczne, wykształconą kadrę, ostródzkie Centrum jest dobrze postrzegane zarówno przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Kuratorium Oświaty.

2.5.2. Opieka zdrowotna.

W zakresie lecznictwa zamkniętego działalność na terenie miasta prowadzi szpital przy ul. Jagiełły (Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej).

W ramach lecznictwa otwartego działają w Ostródzie 4 przychodnie.

Dane na temat placówek oraz personelu służby zdrowia przedstawiają tabele.

Placówki ochrony zdrowia ¹

Stan w dniu 31.XII

Wyszczególnienie	Przychodnie	Ośrodki zdrowia	Apteki	
			ogółem	liczba ludności na 1 aptekę
Województwo				
1994	116	63	110	6993
1997	107	62	119	6521
Miasta ogółem				
1994	91	-	68	5477
1997	79	-	79	4775
Ostróda				
1994	6	-	7	4999
1997	4	-	8	4398

Źródło: Gminy województwa olsztyńskiego za kadencji samorządu terytorialnego 1994–1998

Na 1 aptekę przypada 4398 osób, podczas gdy w miastach woj. olsztyńskiego 4775 osób (w województwie 6521 osób).

¹ Bez resortów obrony narodowej, spraw wewnętrznych i sprawiedliwości.

Personel służby zdrowia^{1 2}

Stan w dniu 31.XII

Wyszczególnienie	Lekarze	Lekarze dentyści	Pielęgniarki	Farmaceuci	Lekarze	Lekarze dentyści	Pielęgniarki	Farmaceuci
	w liczbach bezwzględnych				na 10 tys. ludności			
Województwo								
1994	1379	325	3459	255	17,9	4,2	45,0	3,3
1996	1441	317	3566	.	18,6	4,1	46,1	.
1997	1442	283	3603	276	18,6	3,6	46,4	3,6
Miasta ogółem								
1994	1099	241	2616	186	29,5	6,5	70,2	5,0
1996	1155	248	2688	.	31,4	6,7	73,0	.
1997	1156	220	2742	211	30,6	5,8	72,7	5,6
Ostróda								
1994	60	12	161	13	17,1	3,4	46,0	3,7
1996	60	12	178	.	17,1	3,4	50,8	.
1997	65	13	173	21	18,5	3,7	49,2	6,0

Źródło: Gminy województwa olsztyńskiego za kadencji samorządu terytorialnego 1994–1998,
Rocznik Statystyczny 1997

Wskaźnik liczby lekarzy na 10 tys. ludności w m. Ostródzie w 1997r. wynosi 18,5, podczas gdy średnio w miastach woj. olsztyńskiego 30,6.

Istniejąca baza podstawowej opieki zdrowotnej nie zaspakaja potrzeb mieszkańców miasta, natomiast baza szpitalna będzie funkcjonować w strukturze powiatowej. Nie pozwala to obecnie z braku stosownych danych stwierdzić stopnia zaspokojenia potrzeb w zakresie opieki szpitalnej w układzie struktury powiatowej.

¹ Bez resortów obrony narodowej, spraw wewnętrznych i sprawiedliwości.

² Dane dotyczą wyłącznie zatrudnionych w zakładach służby zdrowia, udzielających świadczeń leczniczych ludności.

2.5.3. Placówki upowszechniania kultury.

Działalność kulturalna na terenie miasta prowadzona jest przez Centrum Kultury i Sportu Zamek, które podporządkowane jest władzom samorządowym. Brak jest jednak danych dot. działalności tej placówki.

Biblioteki publiczne odgrywają ważną rolę w upowszechnianiu literatury. Obecnie na terenie miasta funkcjonuje Miejska Biblioteka Publiczna w Ostródzie (przy ul. Sienkiewicza) z dwoma filiami (filia nr 3 na ul. Chrobrego oraz filia publiczno-szpitalna na ul. Jagiełły).

Szczegółowe dane na ten temat przedstawia tabela.

Biblioteki publiczne
Stan w dniu 31.XII

Wyszczególnienie	Biblioteki publiczne i filie	Księgozbiór w tys. woluminów	Księgozbiór w tys. woluminów na 1000 ludności	Czytelnicy zarejestrowani w ciągu roku w tys.	Wypożyczenia w woluminach w ciągu roku w tys.	Wypożyczenia w woluminach w ciągu roku na 1 czytelnika
Województwo						
1994	225	2876	3738	166,2	3597	21,6
1996	218	2901	3748	171,2	3489	20
1997	217	2879	3710	169,2	3412	20,2
Miasta ogółem						
1994	53	1274	3422	97,9	1869	19,1
1996	50	1291	3435	100,8	1842	18
1997	50	1276	3383	100,2	1757	17,5
Ostróda						
1994	3	87	2472	5,7	155	27,0
1996	3	90	2556	7,0	169	24,0
1997	3	90	2568	7,0	146	20,8

Źródło: Gminy województwa olsztyńskiego za kadencji samorządu terytorialnego 1994-1998
Roczniki statystyczne województwa olsztyńskiego 1997-1998

Wskaźniki dotyczące działalności bibliotek są niekorzystne na tle średnich w województwie. Na 1 placówkę biblioteczną w 1997r. w m. Ostródzie przypadało 11 728 osób, średnia w miastach woj. olsztyńskiego była znacznie mniejsza i wynosiła 7545 osób. W mieście Ostródzie na 1000 mieszkańców przypadało 2568 woluminów, średnia w miastach woj. olsztyńskiego była znacznie wyższa i wynosiła 3383 woluminów. Jedynie ilość wypożyczeń na 1 czytelnika w ciągu roku w mieście wynosiła 20,8 i była korzystniejsza w porównaniu z miastami woj. olsztyńskiego, gdzie wynosiła 17,5.

2.6. Struktura gospodarcza.

Na charakterystykę struktury gospodarczej miasta Ostródy składają się następujące działy, istotne dla ustalenia przez właściwe organy samorządowe polityki rozwoju. Do działów tych należą:

- struktura podmiotów wg form własności i działów EKD nierolniczych działalności gospodarczych,
- struktura dochodów i wydatków budżetu gminy.

2.6.1. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własności

Struktura własności podmiotów gospodarczych w Ostródzie nie odbiega od miast województwa olsztyńskiego. W 1997r. udział sektora publicznego, w tym własności komunalnej kształtował się podobnie jak w miastach woj. olsztyńskiego i wynosił 1,83%. Dla porównania w woj. olsztyńskim udział tego sektora był prawie dwukrotnie wyższy i wynosił 2,68%.

Udział sektora prywatnego był również zbliżony do średnich w województwie.

Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własności
Stan w dniu 31.XII

Wyszczególnienie	Ogółem	Sektor publiczny					Sektor prywatny			
		razem	własność			mieszana	razem	własność		
			Skarbu Państwa jednoosobowa	państwowych osób prawnych jednostkowego rodzaju	komunalna jednostkowego rodzaju			prywatna krajowa jednostkowego rodzaju	zagraniczna jednostkowego rodzaju	mieszana
Województwo	26936	1192	575	170	421	26	25744	25524	56	164
1994	33489	1147	506	160	453	28	32342	32058	75	209
1995	42614	1322	366	155	771	30	41292	40952	94	246
1996	46839	1255	360	104	762	29	45584	45193	112	279
1997										
Struktura w %										
1994	100	4,42	2,13	0,63	1,56	0,10	95,58	94,76	0,21	0,61
1995	100	3,42	1,51	0,48	1,35	0,08	96,58	95,73	0,22	0,63
1996	100	3,10	0,86	0,36	1,81	0,07	96,90	96,10	0,22	0,58
1997	100	2,68	0,77	0,22	1,63	0,06	97,32	96,48	0,24	0,60
Miasta ogółem										
1994	19058	662	302	127	213	20	18396	18229	40	127
1995	23658	669	295	119	234	21	22989	22779	53	157
1996	29545	676	263	115	276	22	28869	28627	63	179
1997	31578	624	259	75	268	22	30954	30680	79	195
Struktura w %										
1994	100	3,47	1,58	0,67	1,12	0,10	96,53	95,65	0,21	0,67
1995	100	2,83	1,25	0,50	0,99	0,09	97,17	96,29	0,22	0,66
1996	100	2,29	0,89	0,39	0,93	0,08	97,71	96,89	0,21	0,61
1997	100	1,98	0,82	0,24	0,85	0,07	98,02	97,16	0,25	0,61
Ostróda										
1994	1069	37	17	8	11	1	1032	1021	3	8
1995	1611	53	19	7	26	1	1558	1542	5	11
1996	2295	52	19	7	25	1	2243	2224	6	13
1997	2675	49	19	5	24	1	2626	2605	9	12
Struktura w %										
1994	100	3,46	1,59	0,75	1,03	0,09	96,54	95,51	0,28	0,75
1995	100	3,29	1,18	0,44	1,61	0,06	96,71	95,72	0,31	0,68
1996	100	2,27	0,83	0,31	1,09	0,04	97,73	96,91	0,26	0,56
1997	100	1,83	0,71	0,19	0,90	0,03	98,17	97,38	0,34	0,45

Źródło: Gminy województwa olsztyńskiego za kadencji samorządu terytorialnego 1994-1998

2.6.2. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji EKD

Analiza przedstawionych danych prowadzi do następujących wniosków w zakresie struktury podmiotów gospodarczych miasta Ostróda w przekrojach działowych:

- wskaźnik ilości podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców wynoszący 75 jest niższy w porównaniu do miast woj. olsztyńskiego (gdzie wynosi 84), natomiast wyższy w porównaniu z województwem (60 podmiotów),
- nieco niższy łączny udział sekcji działalność produkcyjna, transport i budownictwo (łącznie PTB – 27,82%) zarówno w porównaniu z miastami woj. olsztyńskiego (28,93%), jak i z województwem (28,7%),
- nieznacznie wyższy udział niż w województwie i w miastach województwa sekcji : handel i naprawy oraz hotele i restauracje,
- nieznacznie niższy udział niż w województwie i miastach województwa sekcji transport, składowanie i łączność,

W ujęciu dynamicznym zmian struktury działowej podmiotów gospodarczych w latach 1994-1997 można zaobserwować następujące tendencje w mieście Ostróda:

- 2,5-krotny wzrost ilości podmiotów gospodarczych zarówno w liczbach bezwzględnych jak i w przeliczeniu na 1000 mieszkańców,
- dynamiczny wzrost łącznego udziału sekcji PTB w strukturze działowej (2,7-krotnie)
- dynamiczny wzrost liczby podmiotów we wszystkich sekcjach (2 – 3 -krotny).

Podmioty gospodarki narodowej według sekcji EKD
Stan w dniu 31.XII

Wyszczególnienie	Ogółem		W tym							
	w liczbach bezwzględnych	na 1000 mieszkańców	działalność produkcyjna	budow- nictwo	handel i naprawy	hotele i restauracje	transport składowanie i łączność	obsługa nieruchomości, wynajem	pozostała działalność usługowa	pozostałe sekcje
Województwo										
1994	26936	35	3364	2027	11988	862	2124	2383	1424	2764
1995	33489	43	3985	2645	14560	1046	2635	3313	1793	3512
1996	42614	55	4747	3774	17275	1206	3451	4490	2466	5205
1997	46839	60	5071	4546	18206	1326	3825	4866	2823	6176
Struktura w %										
1994	100	x	12,48	7,52	44,51	3,20	7,89	8,85	5,29	10,26
1995	100	x	11,90	7,90	43,48	3,12	7,87	9,89	5,35	10,49
1996	100	x	11,14	8,86	40,54	2,83	8,10	10,54	5,78	12,21
1997	100	x	10,83	9,71	38,87	2,83	8,16	10,39	6,03	13,18
Miasta ogółem										
1994	19058	51	2171	1605	8782	508	1566	2019	983	1424
1995	23658	63	2600	2044	10650	633	1910	2757	1242	1822
1996	29545	79	3102	2799	12409	686	2517	3657	1741	2634
1997	31578	84	3203	3228	12640	727	2706	3932	2002	3140
Struktura w %										
1994	100	x	11,39	8,42	46,08	2,67	8,22	10,59	5,16	7,47
1995	100	x	10,99	8,64	45,02	2,68	8,07	11,65	5,25	7,70
1996	100	x	10,50	9,47	42,00	2,32	8,52	12,38	5,89	8,92
1997	100	x	10,14	10,22	40,03	2,30	8,57	12,45	6,34	9,95
Ostróda										
1994	1069	31	128	95	511	43	54	109	55	74
1995	1611	46	163	158	750	60	105	166	74	135
1996	2295	65	236	234	1005	73	155	263	133	196
1997	2675	76	271	292	1129	92	181	308	164	238
Struktura w %										
1994	100	x	11,97	8,89	47,80	4,02	5,05	10,20	5,14	6,93
1995	100	x	10,12	9,81	46,56	3,72	6,52	10,30	4,59	8,38
1996	100	x	10,28	10,20	43,79	3,18	6,75	11,46	5,80	8,54
1997	100	x	10,13	10,92	42,21	3,44	6,77	11,51	6,13	8,89

Źródło: Gminy województwa olsztyńskiego za kadencji samorządu terytorialnego 1994-1998

2.6.3. Podmioty gospodarki narodowej wg sektorów własności i klas wielkości

Struktura podmiotowa wykazuje następujące cechy w mieście Ostróda:

- w sektorze publicznym dominuje udział podmiotów dużych (75,51%). Udział ten jest znacznie wyższy zarówno w porównaniu z miastami woj. olsztyńskiego (66,99%) jak i z województwem (55,94%).
- w sektorze prywatnym dominuje zdecydowanie udział podmiotów małych (96,27%), co nie odbiega od analogicznych wskaźników dla województwa.

Traktując powyższe dane strukturalne jako funkcję rynku pracy można zauważyć następujące tendencje w mieście Ostróda w latach 1994-97:

- w sektorze publicznym rynek pracy tworzą w 3/4-tych podmioty duże,
- znacznie większą dynamikę przyrostu małych podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym (2,7-krotną) niż w miastach województwa (1,7-krotną) i w województwie (1,8-krotną).

Podmioty gospodarki narodowej wg sektorów własności i klas wielkości

Stan w dniu 31.XII

Wyszczególnienie	Sektor publiczny				Sektor prywatny			
	razem	w tym			razem	w tym		
		małe	średnie	duże		małe	średnie	duże
Województwo								
1994	1192	139	361	692	25744	23860	1448	436
1995	1147	121	326	700	32342	30435	1436	471
1996	1322	133	445	744	41292	39196	1582	514
1997	1255	145	408	702	45584	43291	1641	652
Struktura w %								
1994	100	11,66	30,29	58,05	100	92,68	5,63	1,69
1995	100	10,55	28,42	61,03	100	94,10	4,44	1,46
1996	100	10,06	33,66	56,28	100	94,92	3,83	1,25
1997	100	11,55	32,51	55,94	100	94,97	3,60	1,43
Miasta ogółem								
1994	662	60	151	451	18396	17148	942	306
1995	669	63	142	464	22989	21722	942	325
1996	676	74	154	448	28869	27455	1054	360
1997	624	73	133	418	30954	29436	1066	452
Struktura w %								
1994	100	9,06	22,81	68,13	100	93,22	5,12	1,66
1995	100	9,42	21,23	69,35	100	94,49	4,10	1,41
1996	100	10,95	22,78	66,27	100	95,10	3,65	1,25
1997	100	11,70	21,31	66,99	100	95,10	3,44	1,46
Ostróda								
1994	37	3	9	25	1032	952	63	17
1995	53	2	9	42	1558	1479	61	18
1996	52	4	8	40	2243	2156	68	19
1997	49	3	9	37	2626	2528	76	22
Struktura w %								
1994	100	8,11	24,32	67,57	100	92,25	6,10	1,65
1995	100	3,77	16,98	79,25	100	94,93	3,92	1,15
1996	100	7,69	15,38	76,93	100	96,12	3,03	0,85
1997	100	6,12	18,37	75,51	100	96,27	2,89	0,84

Źródło: Gminy woj. olsztyńskiego za kadencji samorządu terytorialnego 1994-1998

Podmioty sklasyfikowane zostały według kryterium liczby pracujących:

- „małe” - o liczbie pracujących do 5 osób,
- „średnie” - o liczbie pracujących od 6 do 20 osób, a w sekcjach EKD „Górnictwo i kopalnictwo” oraz „Działalność produkcyjna” - od 6 do 50 osób,
- „duże” - o liczbie pracujących powyżej 20 osób, a w sekcjach EKD „Górnictwo i kopalnictwo” oraz „Działalność produkcyjna” – powyżej 50 osób.

2.7. Struktura własności i użytkowania gruntów.

Zamieszczone powyżej zestawienia bilansowe użytkowania i własności gruntów w obszarze miasta Ostródy są obciążone pewnymi nieścisłościami, wynikającymi ze zmiany metody kwalifikacji gruntów dokonanej w 1998r., odmiennej wobec metody poprzednio obowiązującej. Dlatego autorzy analizy dane za rok 1994 zgrupowali wg kategorii kwalifikacyjnych obowiązujących w 1998r. w celu uzyskania porównywalności danych z 1994r. i z 1998r. Zabieg taki z natury rzeczy prowadzi do pewnych deformacji danych, jednak w przekonaniu autorów nie są one znaczące dla przeprowadzonej analizy zmian zjawiska strukturalnego w użytkowaniu i własności gruntów na obszarze miasta Ostródy w latach 1994-98.

2.7.1. Struktura użytkowania gruntów

Z przeprowadzonej analizy strukturalnej użytkowania gruntów w obszarze miasta Ostródy w okresie 1994-1998r. wynikają następujące wnioski:

- statystyczny obraz struktury użytkowania gruntów w granicach administracyjnych miasta uległ w badanym okresie minimalnym zmianom,
- struktura użytkowania gruntów wykazuje cechy petryfikacji z tytułu wyczerpania się możliwości przekształceń strukturalnych istniejącego zainwestowania,
- ujęte w bilansach gruntów potencjalne rezerwy terenów pod zainwestowanie dotyczą możliwości zabudowy na cele mieszkaniowe i zabezpieczają wzrost ludności miasta (na tle prognozy demograficznej) na okres 10÷15-tu lat,
- w granicach administracyjnych miasta występuje brak gruntów do oferowania na większe inwestycje, mogące zdynamizować rozwój gospodarczy miasta i tworzące znaczący przyrost miejsc pracy.

Przyczyną w/w zjawisk tkwią w uwarunkowaniach planistycznych dotychczasowego rozwoju miasta. Odbyswał się on bowiem w ramach miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Ostródy, uchwalonego w 1976r., a dynamika wzrostu ludności miasta w latach 1975-1990, związana z ówczesną rzeczywistością społeczno-gospodarczą, w znacznym stopniu wpłynęła na zainwestowanie struktur przestrzennych ustalonych tym planem. Obecnie plan ten można uważać za wyczerpany jako narzędzie przekształceń strukturalnych w użytkowaniu gruntów w obszarze miasta Ostródy, a zdeterminowana tym planem struktura użytkowania gruntów jest w znacznej

mierze zbieżna z ukształtowaną w latach 1975-1990 strukturą funkcjonalno-przestrzenną miasta. Nie stanowi to obecnie znaczącej bariery dla rozwoju funkcji mieszkaniowych i usługowych w granicach administracyjnych miasta Ostródy, natomiast w wyniku załamania się w 1989r. tzw. „gospodarki socjalistycznej” i wystąpienia procesu przekształceń własnościowych tzw. „podmiotów gospodarki uspołecznionej” nie jest możliwe uzyskanie przez restrukturyzację obecnej struktury użytkowania gruntów realnych lokalizacji na działalność gospodarczą o większej skali i znaczącej dla rozwoju miasta ilości miejsc pracy.

2.7.2. Struktura własności gruntów

Dokonana analiza stanu władania gruntami w obszarze miasta Ostródy w latach 1994-1998 prowadzi do wniosku o związku wcześniej przedstawionej sytuacji strukturalnej miasta w zakresie użytkowania gruntów ze stanem ich własności. Tu również ukształtowana w latach 1975-1990 struktura własności gruntów zdeterminowała możliwości przekształceń własnościowych w tej materii po 1990-tym roku. Jeżeli za miernik tych przekształceń przyjąć proporcję własności publicznej do niepublicznej, to między rokiem 1994 a 1998-ym praktycznie nie uległa ona zmianie (83,8% w 1994r. i 84,7% w 1998r.) Wykazane w zestawieniu bilansowym przemieszczenia w poszczególnych kategoriach własności gruntów dokonywały się głównie z tytułu następujących procesów:

- a) porządkowania stanu własności między Skarbem Państwa a Gminą miasta Ostródy na podstawie właściwych przepisów ustawowych,
- b) przejmowanie na stan władania Skarbu Państwa gruntów po byłych przedsiębiorstwach państwowych w związku z ich upadłością lub likwidacją,
- c) uwłaszczeń gruntów komunalnych w związku z przekształceniem prawa użytkowania wieczystego w prawo własności,
- d) uwłaszczeń budynków byłych przedsiębiorstw państwowych w związku z procesami prywatyzacyjnymi,
- e) sprzedażą działek budowlanych i lokali z zasobów mienia komunalnego.

Powyższe procesy w analizowanym okresie przebiegały równolegle, wiążąc się ze sobą o tyle, o ile wpływało to na zmiany w zasobie mienia komunalnego i kształtowaniu możliwości jego zbywania i przekształceń własnościowych. W efekcie, przy niezmienionej globalnie proporcji między rozmiarem własności publicznej (Skarbu Państwa i Gminy miasta Ostródy) i niepublicznej, wzrósł w strukturze udział własności komunalnej i prywatnej, a pomniejszeniu uległ udział własności Skarbu Państwa i prawnych osób

niepublicznych. Na tle powyższych przesunięć w strukturze własności gruntów, odrębnego potraktowania wymagają zmiany w strukturze własności zasobów mieszkaniowych w analizowanym okresie. W latach 1994-1998 zostało sprzedanych z zasobów komunalnych łącznie 1851 lokali mieszkalnych, a sprzedaż ta kształtowała się w poszczególnych latach następująco:

- 1994r. - 210 lokali
- 1995r. - 764 lokale
- 1996r. - 353 lokale
- 1997r. - 164 lokale
- 1998r. - 360 lokali.

W wyniku tego procesu ilość ludności zamieszkująca w sprywatyzowanym zasobie mieszkaniowym wzrosła w analizowanym okresie o około 22% mieszkańców miasta. Dodając do tej wielkości ludność zamieszkującą w zabudowie jednorodzinnej, objętej ustawowym procesem przekształcania prawa użytkowania wieczystego gruntów w prawo ich własności (+ludność rolniczą) można oszacować ilość mieszkańców miasta zamieszkującą obecnie we własnych zasobach mieszkaniowych na około 35% liczby ludności miasta. W tym stanie rzeczy całość struktury ludnościowej miasta, zamieszkującej w poszczególnych kategoriach własności lokali mieszkalnych przedstawia się następująco:

- ~ 34÷35% ludności - zamieszkuje we własnych zasobach,
- ~ 50% ludności - zamieszkuje w zasobach spółdzielczości mieszkaniowej,
- ~ 16÷17% ludności - zamieszkuje w zasobach komunalnych.

Biorąc pod uwagę odrębnie projektowany mechanizm ustawy uwłaszczeń spółdzielczych zasobów mieszkaniowych można oszacować na przyszłość jako możliwy udział ludności zamieszkującej we własnych zasobach mieszkaniowych na około 80% mieszkańców miasta. Rozmiar i dynamika kształtowania się tego udziału będzie zależała od przyjętych ustawowo formuł uwłaszczeniowych zasobów spółdzielczych, a konkretnie ich związku z funkcją dochodową po stronie potencjalnych nabywców. Powyższe procesy nie wpłyną jednak znacząco na zmiany strukturalne własności i użytkowania gruntów w granicach administracyjnych miasta Ostródy, ponieważ możliwe potencjalne udziały: gruntów budowlanych w strukturze użytkowania na poziomie 34,8% i gruntów niepublicznych w strukturze własności na poziomie 34,6% są praktycznie tożsame.

Struktura użytkowania gruntów

		UŻYTKI ROLNE	UŻYTKI LEŚNE	GRUNTY ZABUDOWANE I PRZEZNACZONE POD ZABUD.	DROGI I TERENY KOLEJOWE	WODY	NIEUŻYTKI I TERENY RÓŻNE	RAZEM *
1994	ha	304	75	468	172	264	126	1409
	%	21,6	5,3	33,2	12,2	18,8	8,9	100,0
1998	ha	292	72	491	178	264	112	1409
	%	20,7	5,1	34,8	12,7	18,8	7,9	100,0

Struktura własności gruntów

	Skarb Państwa					Gmina m. Ostróda				Osoby Fizyczne			Osoby Prawne. Niepubl.	Razem	
	AWRSP	PGL-LP	Uż. Wiecz	pozost .	Razem	Zasob. Gruntów	Uż. Wiecz.	Pozost.	Razem	Rolnicze	Inne	Razem			
1994	ha	293	40	80	299	712	269	156	44	469	90	64	154	74	1409
	%	20,8	2,8	5,7	21,2	50,5	19,1	11,1	3,1	33,3	6,4	4,5	10,9	5,3	100,0
1998	ha	287	40	125	215	667	298	148	81	527	81	112	193	22	1409
	%	20,4	2,8	8,8	15,3	47,3	21,2	10,5	5,7	37,4	5,7	8,0	13,7	1,6	100,0

2.8. Struktura dochodów i wydatków budżetowych miasta Ostródy.

W strukturze gospodarczej gminy samorządowej głównym podmiotem finansującym zadania publiczne, zasadniczo wpływające na tworzenie lokalnych warunków do inwestowania, kształtowania warunków bytowych dla mieszkańców i przekształcenia struktury gospodarki przestrzennej, jest samorząd terytorialny. Dla powyższych funkcji istotne są zarówno wielkości jak i proporcje w strukturze dochodów i wydatków budżetu miejskiego, w tym w szczególności wydatków inwestycyjnych.

2.8.1. Dochody budżetowe i tempo ich wzrostu.

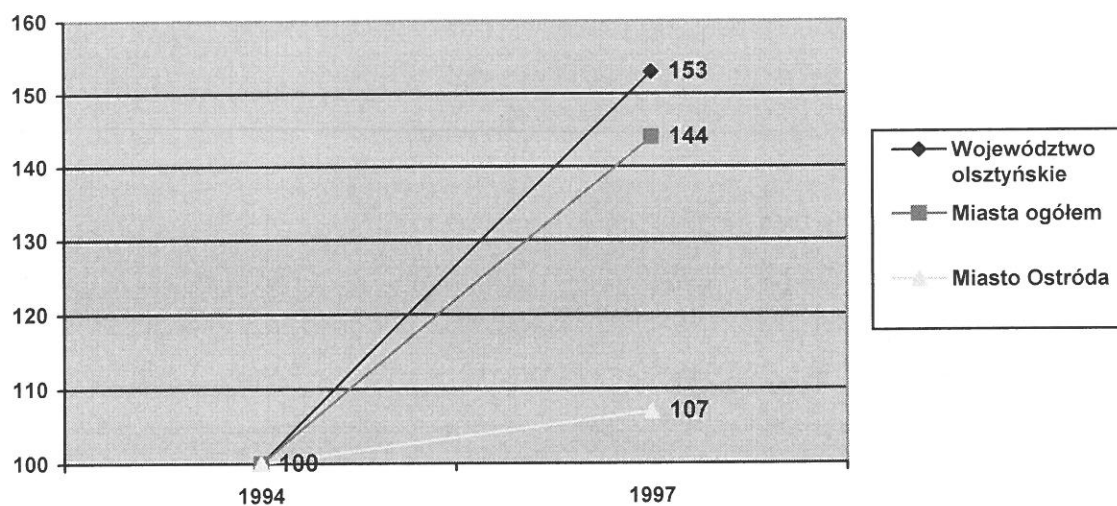
W zakresie dochodów budżetowych poddano analizie dwa najistotniejsze czynniki, tzn. tempo wzrostu dochodów za rok 1994-97 oraz strukturę dochodów za rok 1997. Tempo wzrostu dochodów budżetowych globalnie oraz tempo wzrostu dochodów budżetowych na jednego mieszkańca ujęto na tle analogicznych danych porównawczych woj. olsztyńskiego i miast województwa olsztyńskiego.

Lata	Dochody budżetowe (w tys. zł)			Dochody budżetowe na 1-go mieszkańca		
	województwo olsztyńskie	miasta ogółem	miasto Ostróda	województwo olsztyńskie	miasta ogółem	miasto Ostróda
1994	312843,99	163861,54	14215,24	406,7	439,9	406,2
1995	428046,47	222011,78	18923,67	-	-	-
1996	644572,37	327001,97	24624,50	-	-	-
1997	790953,97	400006,36	29493,77	1019,3	1060,3	838,2

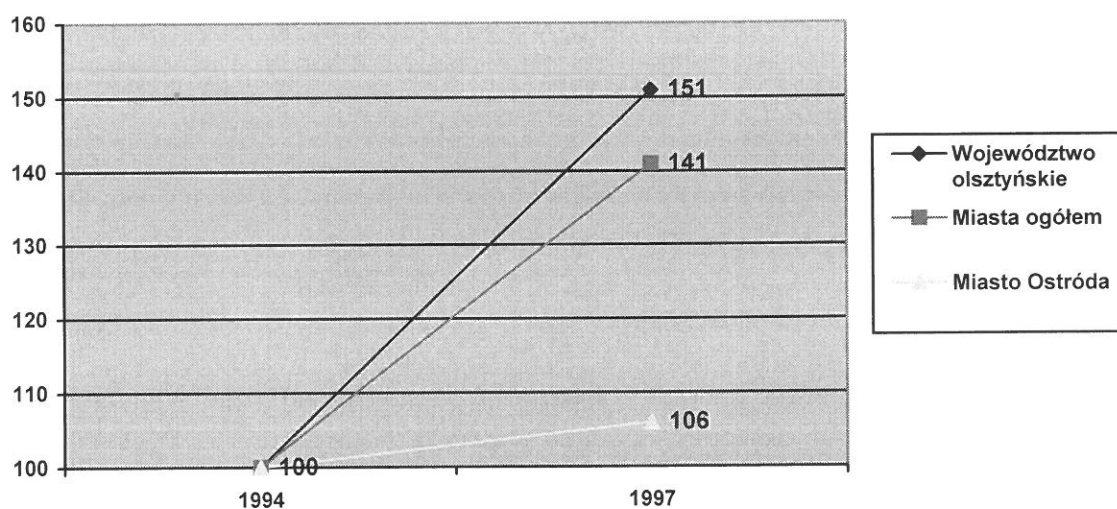
Analiza powyższych danych prowadzi do następujących wniosków:

- w latach 1994-97 tempo wzrostu wielkości dochodów budżetowych w mieście Ostródzie kształtuje się znacznie poniżej analogicznych wielkości zarówno dla miast jak i dla całego województwa (patrz wykres),
- tempo wzrostu dochodów budżetowych na 1-go mieszkańca w Ostródzie kształtuje się również poniżej analogicznych wielkości dla miast woj. olsztyńskiego jak i dla województwa (patrz wykres).

**Tempo wzrostu wielkości budżetowych
w okresie 1994 – 1997 (1994 = 100)**

**Tempo wzrostu dochodów budżetowych
na 1-go mieszkańca w okresie 1994 – 1997 (1994=100)**

- poziom dochodów budżetowych na 1-go mieszkańca w m. Ostródzie w analizowanym okresie kształtował się na poziomie niższym (w porównaniu z miastami woj. olsztyńskiego 1994r. o 7,7%, w 1997r. o 20,9%) zarówno w porównaniu z miastami woj. olsztyńskiego, jak i z województwem. Taką sytuację tłumaczy fakt, iż Ostróda należy do najludniejszych miast woj. olsztyńskiego.

Miasto Ostróda ma najniższy dochód budżetowy na 1 mieszkańca w grupie miast woj. olsztyńskiego. Zaś niskie tempo wzrostu wielkości budżetowych na tle procesów demograficznych (wzrost liczby ludności zaledwie o 0,5%) sygnalizuje zapoczątkowany proces stagnacji w rozwoju miasta.

2.8.2. Struktura dochodów budżetowych (wykonanie za rok 1997)

Wyszczególnienie	Składniki dochodu bezp. związane z aktywnością gospodarczą	Składniki redystrybucyjne	Składniki interwencyjne
Województwo	48,84%	24,76%	16,25%
Miasta woj. olsztyńskiego	56,64%	19,80%	13,71%
Miasto Ostróda	42,43%	25,28%	16,62%

Na podstawie przedstawionych danych można stwierdzić, że:

- w strukturze dochodów budżetowych miasta Ostródy udział składników bezpośrednio związanych z aktywnością gospodarczą (podatki i opłaty lokalne wraz z udziałem w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa) w jej obszarze kształtuje się na poziomie niższym od analogicznych udziałów w województwie i miastach woj. olsztyńskiego.
Na różnicę tę wpływ ma bardzo niski (o 1/3 niższy) w porównaniu z miastami woj. olsztyńskiego udział w podatkach wpływających do budżetu państwa.
- elementy dochodu wynikające z mechanizmu redystrybucji (subwencje ogólne) i stanowiących formę interwencjonizmu państwowego (dotacje celowe) kształtują się na analogicznym poziomie jak w województwie i powyżej miast woj. olsztyńskiego.

Dokonana analiza wskazuje, iż wpływy budżetowe z aktywności gospodarczej w obszarze miasta Ostródy kształtują się na poziomie niższym od miast woj. olsztyńskiego, co uzależnia miasto od większego wpływu środków pochodzących z budżetu państwa (subwencje i dotacje celowe) na kształtowanie możliwości rozwojowych.

Dochody budżetowe

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym				Dochody własne budżetów na I mieszkańca w zł
		podatki i opłaty lokalne	udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa	subwencje ogólne	dotacje celowe z budżetu państwa	
Województwo						
1994	312843,99	67100,42	87263,04	6712,19	53812,93	214,58
1995	428046,47	101080,59	113863,62	75887,75	99070,90	180,70
1996	644572,37	134439,71	183481,59	161033,26	132561,91	216,39
1997	790953,97	170884,49	215452,62	195857,33	128534,08	312,49
		Struktura w %				
1994	100	21,45	27,89	2,15	17,20	x
1995	100	23,61	26,60	17,73	23,14	x
1996	100	20,86	28,46	24,98	20,57	x
1997	100	21,60	27,24	24,76	16,25	x
Miasta ogółem						
1994	163861,54	32861,67	44013,36	3300,17	21920,13	254,08
1995	222011,78	49977,94	57078,58	36397,00	57784,27	189,53
1996	327001,97	64321,44	117380,13	67093,68	72367,15	186,73
1997	400006,36	82719,19	143846,19	79218,82	54856,92	320,77
		Struktura w %				
1994	100	20,05	26,86	2,01	13,38	x
1995	100	22,51	25,71	16,39	26,03	x
1996	100	19,67	35,90	20,52	22,13	x
1997	100	20,68	35,96	19,80	13,71	x
Ostróda						
1994	14215,24	2505,37	3850,71	301,38	2677,61	211,04
1995	18923,67	3495,25	5062,18	5096,03	2970,46	165,52
1996	24624,50	4499,97	6078,49	6421,59	3923,86	233,43
1997	29493,77	5334,05	7177,35	7457,04	4901,49	269,60
		Struktura w %				
1994	100	17,62	27,09	2,12	18,84	x
1995	100	18,47	26,75	26,93	15,70	x
1996	100	18,27	24,68	26,08	15,93	x
1997	100	18,09	24,34	25,28	16,62	x

Źródło: Gminy woj. olsztyńskiego za kadencji samorządu terytorialnego 1994-1998

2.8.3. Struktura wydatków budżetowych (wykonanie za lata 1994-1997)

Analizę struktury wydatków budżetowych miasta dokonano w przekroju działowym i w przekroju rzeczowym.

Z zestawienia wydatków w przekroju działowym, zawierającego dane m. Ostródy na tle województwa i miast województwa olsztyńskiego można określić następujące tendencje, występujące w latach 1994-97:

- udział poszczególnych działów wydatków budżetowych miasta nie ulegał znaczącym zmianom. Jedynym wyjątkiem jest spadek o 1/2 udziału gospodarki mieszkaniowej. Pozostałe działy wykazują względnie stabilny udział.
- proporcje poszczególnych działów wydatków budżetowych są zbliżone do analogicznych proporcji w miastach woj. olsztyńskiego, za wyjątkiem wydatków na ochronę zdrowia i opiekę społeczną,
- praktyczny brak finansowania ochrony zdrowia z tytułu nieprzejęcia jej przez organy samorządowe od organów administracji rządowej. W miastach woj. olsztyńskiego, które przejęły ochronę zdrowia od organów administracji rządowej udział wydatków budżetowych na tę sferę usług publicznych sięgał w latach 1994-97 od 12,5% do 10,2%.
- wyższy niż w województwie i miastach woj. olsztyńskiego udział wydatków na opiekę społeczną.

Zestawienie wydatków budżetowych m. Ostródy w strukturze rzeczowej na tle województwa i miast woj. olsztyńskiego w latach 1994-97 prowadzi do następujących wniosków:

- proporcje poszczególnych grup rzeczowych w strukturze wydatków budżetowych miasta są zbliżone do analogicznych proporcji w miastach woj. olsztyńskiego. Wyjątek stanowią wydatki na wynagrodzenia, które są niższe zarówno w por. do województwa jak i miast woj. olsztyńskiego.
- poziom wydatków budżetowych na 1-go mieszkańca w m. Ostródzie w analizowanym okresie kształtował się na poziomie niższym zarówno w porównaniu z miastami jak i z województwem.
- malejący udział dotacji z 23,03% w 1994r. do 15,89% w 1997r.

Struktura wydatków budżetów gmin wg wybranych działów klasyfikacji budżetowej.

Wyszczególnienie	Ogółem	Wydatki na działy gospodarki samorządowej (w %)							
		gospodarka komunalna	gospodarka mieszkaniowa	oświata i wychowanie	kultura i sztuka	ochrona zdrowia	opieka społeczna	kultura fizyczna i sport	administracja samorządowa
Województwo									
1994	314250,45	21,3	5,9	29,9	3,2	7,1	16,9	1,1	9,6
1995	427551,90	18,8	4,2	30,8	3,1	7,5	17,8	0,9	10,2
1996	655365,29	16,3	4,1	40,6	2,5	5,7	14,1	1,1	9,3
1997	802264,94	16,3	3,9	40,8	2,5	5,9	13,7	1,0	9,7
Miasta ogółem									
1994	165258,69	26,6	7,0	27,9	2,8	12,5	13,6	1,5	6,7
1995	224127,66	24,3	4,3	28,5	3,0	12,9	15,6	1,1	7,4
1996	335362,29	21,4	4,2	38,2	2,5	10,0	12,4	1,5	7,3
1997	408007,90	20,8	3,9	38,2	2,4	10,2	12,3	1,5	8,2
Ostróda									
1994	14224,26	23,8	11,2	38,0	2,2	0,5	15,6	1,3	6,4
1995	18875,51	18,8	9,2	43,0	2,4	0,1	17,9	1,0	7,3
1996	26075,36	25,8	6,1	40,5	2,5	0,3	15,8	1,2	6,3
1997	29427,58	19,3	5,2	43,1	3,0	0,5	17,0	1,4	6,9

Źródło: Gminy woj. olsztyńskiego za kadencji samorządu terytorialnego 1994-1998

Wydatki budżetowe w przekroju rzeczowym.

Wyszczególnienie	Ogółem w tys. zł	W tym				Na 1 mieszkańca w zł	
		wynagrodzenia	materiały i usługi	opłaty i składki w tysiącach zł	dotacje		inwestycje
Województwo							
1994	314250,45	64310,66	53687,98	33350,36	55218,27	61659,14	409,45
1995	427551,90	90019,80	74124,04	47534,04	61519,32	87280,20	554,94
1996	655365,29	170905,78	105323,95	90244,95	76181,85	129469,62	847,76
1997	802264,94	207573,40	126262,03	97556,03	99674,02	158918,47	1034,66
		Struktura w %					
1994	100	20,47	17,08	10,61	17,57	19,62	x
1995	100	21,05	17,34	11,12	14,39	20,41	x
1996	100	26,08	16,07	13,77	11,62	19,75	x
1997	100	25,87	15,74	12,16	12,42	19,81	x
Miasta ogółem							
1994	165258,69	33709,55	28878,56	17211,18	36324,28	30623,35	444,12
1995	224127,66	45576,25	41093,70	24255,71	38366,54	44846,75	600,41
1996	335362,29	84486,72	54814,09	45252,67	48682,06	64867,36	894,57
1997	408007,90	101474,90	67448,35	47550,85	66224,42	75654,38	1082,92
		Struktura w %					
1994	100	20,40	17,47	10,41	21,98	18,53	x
1995	100	20,33	18,33	10,82	17,12	20,01	x
1996	100	25,19	16,34	13,49	14,52	19,34	x
1997	100	24,87	16,53	11,65	16,23	18,56	x
Ostróda							
1994	14224,26	2887,90	2666,70	1500,34	3276,40	2034,03	405,92
1995	18875,51	4001,56	3319,91	2220,37	3372,97	3020,22	539,15
1996	26075,36	5074,17	3955,85	2729,70	3777,54	6986,36	743,37
1997	29427,58	6386,28	4847,10	2981,26	4676,33	5603,21	837,01
		Struktura w %					
1994	100	20,30	18,75	10,55	23,03	14,30	x
1995	100	21,20	17,59	11,76	17,87	16,00	x
1996	100	19,46	15,17	10,47	14,49	26,79	x
1997	100	21,70	16,47	10,13	15,89	19,04	x

Źródło: Gminy woj. olsztyńskiego za kadencji samorządu terytorialnego 1994-1998

3. STRUKTURA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I ZEWNĘTRZNE POWIĄZANIA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE

3.1. Struktura funkcjonalno- przestrzenna

Obecna struktura funkcjonalno-przestrzenna m. Ostródy została ukształtowana w latach 1975-1990 w związku z procesami społeczno-gospodarczymi tego okresu i uwarunkowaniami przyrodniczymi w granicach administracyjnych w oparciu o realizację planu miasta z 1976r. W efekcie można w m. Ostródzie wyróżnić następujące elementy zainwestowania, składające się na jego strukturę funkcjonalno-przestrzenną:

- obszar centrum miasta, zawarty umownie między ul. Olsztyńską, jez. Drwęckim, ul. Słowackiego, ul. Pieniężnego, ul. Jana Pawła II-go, ul. Kard. Wyszyńskiego, ul. Kościuszki, ul. Czarnieckiego, ul. Grunwaldzką i ul. Drwęcką. Obszar ten stanowi główną koncentrację przestrzenną usługowych funkcji miastotwórczych, w tym usług publicznych o znaczeniu ponadlokalnym,
- obszar zwartej zabudowy miejskiej na południe od linii PKP, stanowiący główną koncentrację budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego w mieście, powiązany z centrum ciągami ulic: Grunwaldzkiej i Czanieckiego, grupującymi funkcje usługowe o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym,
- zespoły zabudowy mieszkaniowej w południowej części miasta (Wzgórze Św. Franciszka z Asyżu) i na północ od ul: Olsztyńskiej i Spokojnej, oddzielone od struktur zwartej zabudowy miasta obszarami terenów niebudowlanych,
- tereny zabudowy przemysłowo-składowej, skoncentrowana głównie w dwóch następujących obszarach: Zajezzeria, cz. pn. miasta w rejonie ul. Olsztyńskiej i tereny PKP,
- tereny niebudowlane, zagospodarowane w części na zieleń publiczną urządzoną, wraz z obszarami usług turystycznych nad jez. Drwęckim,
- układ ciągów komunikacyjnych dróg krajowych wraz z linią PKP.

Na wyróżnioną wyżej alokację przestrzenną elementów struktury zainwestowania miejskiego nakładają się, omówione w rozdz. 1 cechy geomorfologiczne i hydrogeologiczne obszaru miasta Ostródy oraz historyczne struktury rozwoju miasta. Dopełniają one całości struktury zagospodarowania przestrzennego i stanowią determinanty (oprócz struktury własności i użytkowania gruntów i nieruchomości) możliwości przekształceń funkcjonalno-przestrzennych miasta. Determinanty te dotyczą głównie zachowania koniecznych standardów ochrony środowiska (tj. ochrony przed

zanieczyszczeniami wód wglębnych i powierzchniowych) i działań rewaloryzacyjnych w historycznym układzie urbanistycznym Ostródy, wynikających z właściwych przepisów szczególnych.

Główne niekorzystne cechy struktury zagospodarowania przestrzennego Ostródy dla funkcjonowania miasta są związane z brakiem realizacji następujących inwestycji komunalnych:

- wiaduktu nad linią PKP,
- obwodnicy na ciągu drogi krajowej Nr 17.

Brak bowiem w/w inwestycji powoduje podział miasta i struktury jego centrum na część południową i północną, dla których linia PKP stanowi obecnie istotną barierę funkcjonowania powiązań wewnętrznych, a śródmieście Ostródy pełni z konieczności rolę węzła komunikacji krajowej, przenoszącej ruch tranzytowy w obszarze zwartej zabudowy miejskiej.

Również do niekorzystnych cech struktury zagospodarowania przestrzennego miasta można zaliczyć brak ukształtowanych zespołów obsługi turystyki wodnej w otoczeniu jeziora Drwęckiego o wysokim standardzie użytkowym. Brak tego rodzaju elementów strukturalnych osłabia bowiem szanse rozwoju dla turystycznych funkcji miasta oraz zawęża możliwości przekształceń strukturalnych śródmieścia Ostródy i jego powiązań z jez. Drwęckim. Zagospodarowanie otoczenia jez. Drwęckiego ma również związek z koniecznością kształtowania ciągów i obszarów publicznych zieleni miejskiej, składających się na system strukturalny istotny dla walorów przestrzennych miasta Ostródy.

Mimo znaczących przeobrażeń w prywatyzacji komunalnych zasobów mieszkaniowych pozostaje problemem dla przekształceń strukturalnych zagospodarowania przestrzennego zasób XIX-cznej zabudowy mieszkaniowej, głównie w rejonie ulic: Gizewiusza i Olsztyńskiej. Zasób ten charakteryzuje się wysokim stopniem zamortyzowania, co w sytuacji wynikłej z rygorów konserwatorskich w przypadku jego przekształceń architektonicznych i użytkowych wymagać będzie znacznych nakładów, których potencjalni nabywcy prywatni (obecni lokatorzy) nie będą w stanie ponieść. W efekcie grozi to utrwaleniem w tej części miasta substandardowej struktury zabudowy mieszkaniowej.

Na scharakteryzowane wyżej główne niekorzystne cechy struktury zagospodarowania przestrzennego miasta Ostródy nakłada się, rozpoczęty w 1994r., proces przekształceń w zabudowie śródmiejskiej, oparty o intensyfikację zainwestowania. Wpływa to

korzystnie na strukturę użytkową zabudowy oraz na architektoniczny wizerunek miasta. Proces ten powinien być kontynuowany, ponieważ w uwarunkowaniach strukturalnych gospodarki przestrzennej miasta Ostródy stanowi najbardziej efektywną i realną możliwość przeobrażeń oblicza miasta i kreowania w skali lokalnej wzrostowych tendencji gospodarczych. Istotnym elementem dla funkcjonowania tego procesu są regulacje planistyczne, składające się na tzw. strukturę planistyczną miasta.

3.2. Struktura planistyczna

W obszarze miasta Ostródy zagospodarowanie przestrzenne regulują na dzień 31.12.1998r. następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i ich zmiany:

- a) miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasta Ostródy,
- b)
- c)
-

Poza w/w obowiązującymi regulacjami planistycznymi na podstawie właściwych uchwał Rady miejskiej przystąpiono do sporządzania następujących zmian miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Ostródy:

- a)
- b)
- c)

Zarówno dokonywane zmiany planu ogólnego miasta jak i już dokonane w trybie ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym mają na celu:

- porządkowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej w zakresie użytkowym i technicznym,
- intensywnością zainwestowania przez uzupełnienia i modernizacje zabudowy,
- wykorzystanie potencjalnych rezerw lokalizacyjnych dla nowych inwestycji mieszkaniowych, usługowych i produkcyjnych,
- modernizacja systemów infrastruktury technicznej i węzłów komunikacji drogowej.

Działania powyższe nie umożliwiają jednak w granicach administracyjnych miasta przygotowania ofert lokalizacyjnych dla znaczących inwestycji produkcyjnych,

dynamizujących rozwój gospodarczy i wzrost miejsc pracy w jego obszarze. Przyczyna takiego stanu rzeczy została opisana w rozdz. 2.3.

3.2.1. Obowiązujące ustalenia w zakresie ochrony konserwatorskiej.

W przypadku miasta Ostródy częścią struktury planistycznej jest opracowanie „Skrócone studium historyczno-urbanistyczne. Wytyczne i postulaty konserwatorskie dla miasta Ostródy. PSOZ Oddział Wojewódzki w Olsztynie. Wrzesień 1991r.”

Jest ono elementem miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Ostródy w zakresie ustaleń:

- stref ochrony konserwatorskiej,
- stref ochrony ekspozycji zespołów lub obiektów zabytkowych,
- stref ochrony archeologicznej.

Ustalenia te zawierają szczegółowe wytyczne konserwatorskie w przedmiocie działań inwestycyjnych w granicach w/w stref, zróżnicowane stosownie do rangi i wartości kulturowych obiektów i ich otoczenia.

Strefy te są pochodną występowania obiektów i zespołów zabytkowych oraz terenów ochrony archeologicznej, wpisanych do właściwych rejestrów prawnie chronionych dóbr kultury, a przedmiotowe ustalenia zawarte w omawianym opracowaniu są w materii historyczno-konserwatorskiej zagospodarowania przestrzennego miasta Ostródy. Rozmieszczenie stref ochronnych oraz ważniejszych w krajobrazie kulturowym miasta obiektów zabytkowych zawiera załącznik graficzny Nr 3.

3.3. Infrastruktura techniczna i komunikacja

Istotnym elementem zagospodarowania przestrzennego jest jego wyposażenie w systemy infrastruktury technicznej i zainwestowanie w zakresie układów komunikacji drogowej. W tej materii stan miasta Ostródy przedstawia się następująco:

3.3.1. Gospodarka wodno-ściekowa

Stan istniejący

Zaopatrzenie w wodę

Na terenie miasta zaopatrzenie w wodę odbywa się z kilku ujęć wgłębnych oraz uzdatnianie wody w rejonie ulicy 21 Stycznia.

Woda przeznaczana jest do zaspokojenia potrzeb bytowo-gospodarczych ludności, usług dla miasta oraz w niewielkim stopniu dla rekreacji.

Gospodarka ściekowa

Na terenie miasta istnieje zorganizowana gospodarka ściekowa. Główne kanały sanitarne i sieć kanalizacji sanitarnej zlokalizowane są praktycznie na terenie całego miasta.

Przepompownie ścieków w kilku miejscach miasta tłoczą ścieki w kierunku północnym i zachodnim do centralnej przepompowni ścieków z której ścieki tłoczone są do biologiczno-mechanicznej oczyszczalni ścieków znajdującej się na terenie P.W.i K. Sp. z o.o. Ostróda-Tyrowo.

Na terenie miasta są obecnie realizowane dalsze odcinki sieci kanalizacji sanitarnej oraz wymieniane na nowe niektóre odcinki sieci.

Istniejąca oczyszczalnia ścieków biologiczno-mechaniczna o przepustowości 24000 m³/dobę w chwili obecnej przyjmuje z miasta od 8000 m³ do 9000 m³ ścieków na dobę. Oczyszczalnia istniejąca funkcjonująca w stanie obecnym spełnia warunki norm roku 2000.

Kanalizacja deszczowa.

Kanalizacja deszczowa istnieje praktycznie na terenie całego miasta. Główne kanały deszczowe i sieć drobniejszych kanałów odprowadzają wody opadowe deszczowe do niżej położonych odbiorników. Głównymi odbiornikami są jeziora: Drwęckie, Smordy, Pauzeńskie, rzeka Drwęża oraz lokalnie występujące niecki terenowe i rowy otwarte.

Wody opadowe deszczowe wpływające do jezior za pomocą sieci kanalizacji deszczowej odpowiadają normom ochrony środowiska.

Ocena stanu istniejącego

Zaopatrzenie w wodę

Miasto Ostróda zwodociągowane jest w ponad 94 %.

Wydajność istniejących ujęć wodnych jest wystarczająca dla zaspokojenia potrzeb istniejących i perspektywicznych miasta.

Jeszcze w tym roku realizowane będą dalsze odcinki sieci wodociągowej oraz wymiana uzbrojenia wodociągowego w ulicy 11 Listopada i Słowackiego.

W trakcie opracowań projektowych i realizacji sieci wodociągowej są odcinki sieci zlokalizowane na osiedlu Plebiscytowym, w pobliżu Szpitala Miejskiego przy ul. Chrobrego i przy ul. Raławickiej.

Stwierdzić należy, że możliwość ujmowania wód użytkowych na terenie miasta nie stanowi bariery rozwojowej.

Gospodarka ściekowa.

Na terenie miasta jeszcze w tym roku realizowane będą dalsze odcinki sieci sanitarnej oraz wymiana uzbrojenia kanalizacji sanitarnej w ulicy 11 Listopada i Słowackiego.

W trakcie opracowań projektowych i realizacji sieci kanalizacji sanitarnej są odcinki sieci zlokalizowane na osiedlu Plebiscytowym, przy ul. Chrobrego i ul. Raławickiej.

Docelowo planuje się wymianę głównego kolektora sanitarnego biegnącego od ulicy Grunwaldzkiej ulicą Chrobrego w kierunku północnym. Obecna średnica kolektora sanitarnego ϕ 500 mm jest nie wystarczająca.

Duży zapas obecnie funkcjonującej oczyszczalni ścieków pozwala na dobry rozwój i planowanie odbioru ścieków w najbliższych latach.

Kanalizacja deszczowa.

Istniejąca kanalizacja deszczowa na terenie miasta odpowiada normom ochrony środowiska. Z nowo budowanych kompleksów parkingowych należy odprowadzać wody opadowe do istniejącej sieci kanalizacji deszczowej za pomocą separatorów olejów i benzyn. Niektóre odcinki istniejącej sieci są wymieniane na nowe także z uwagi na zły stan techniczny. Obecnie wymieniana jest sieć kanalizacji deszczowej w ulicy 11 Listopada i Słowackiego.

W trakcie opracowań projektowych są odcinki sieci zlokalizowane na osiedlu Plebiscytowym, przy ul. Chrobrego i ul. Raławickiej.

3.3.2. Energetyka ciepła i gazowa.

Stan istniejący

Gospodarka ciepła

Na terenie miasta gospodarka ciepła opiera się na centralnej Kotłowni Rejonowej zlokalizowanej we wschodniej części miasta przy ul. Demokracji o mocy 41 MW. W chwili obecnej ciepło przygotowywane jest paliwem stałym (węgiel i koks). Kotłownia jest aktualnie przeprojektowana na paliwo gazowe z docelową mocą 50 MW. Rozprowadzenie ciepła do odbiorców za pomocą kanałów ciepłych łupinowych i sieci preizolowanej.

Gazownictwo

Miasto jest zgazyfikowane praktycznie w 90 %. Gazociąg przesyłowy wysokoprężny na potrzeby miasta jest redukowany za pomocą stacji pomiarowo-redukcyjnej I stopnia do średniego ciśnienia a następnie za pomocą stacji pomiarowo-redukcyjnych II stopnia redukowany do niskiego ciśnienia. Gaz rozprowadzony jest na terenie całego miasta. Praktycznie wszystkie nowo budowane inwestycje mniejsze i średnie oparte są o ogrzewanie za pomocą gazu.

Ocena stanu istniejącego

Gospodarka ciepła

Istniejące źródła ciepła zaspokajają poszczególnych odbiorców, jednakże stan techniczny tych obiektów w większości nie odpowiada obowiązującym normom, a ich niska sprawność, wysoki poziom emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego czy wysokie koszty eksploatacji sprawiają, że stają się one niekonieczne. W związku z tym zachodzi konieczność modernizacji źródeł ciepła co prowadzi do racjonalizacji wykorzystania energii i ochrony powietrza atmosferycznego. Nastąpi to poprzez eliminację nierentownych źródeł ciepła w wyniku kompleksowego zastosowania automatyki i najnowszych technologii oczyszczania spalin.

Zmiana przygotowania ciepła w Kotłowni Rejonowej z paliwa stałego na paliwo gazowe będzie zrealizowane w bieżącym roku.

Jest także zaprojektowana i będzie realizowana sieć preizolowana 2 x ϕ 200 mm

od sieci przy S.M. Jedność przy ul. Jagiełły do kompleksu mieszkaniowego na osiedlu Młodych przy ul. Jaracza. Długość sieci ~1800 m.

Gazownictwo.

Na terenie miasta gaz występuje praktycznie w 90 % i nie stanowi to bariery rozwojowej. Wykorzystanie gazu jest coraz większe zwłaszcza na potrzeby grzewcze w nowo wznoszonych budynkach wielorodzinnych i jednorodzinnych.

W chwili obecnej jest zaprojektowany i będzie realizowany odcinek sieci gazowej średniego ciśnienia od ulicy Grunwaldzkiej do Kotłowni Rejonowej przy ul. Demokracji. Docelowo w perspektywie 2003 roku planuje się doprowadzenie gazociągu wysokiego ciśnienia z kierunku zachodniego z Iławy i spięcie z siecią istniejącą.

3.3.3. Gospodarka odpadami.

Gospodarka odpadami.

Z terenu miasta odpady stałe wywożone są na komunalne wysypisko śmieci do miejscowości Rudno. Natomiast nieczystości płynne do oczyszczalni ścieków do punktu zlewnego w Tyrowie.

3.3.4. Elektroenergetyka.

Miasto Ostróda zasilane jest w energię elektryczną ze stacji 110/15 kV „GPZ Ostróda”, zlokalizowanej w bezpośrednim sąsiedztwie południowych granic miasta na terenie gminy Ostróda.

Stacje transformatorowo - rozdzielcze 15/0,4 kV bezpośrednio obsługujące odbiorców energii elektrycznej zasilane są układem sieci napowietrzno – kablowych SN 15 kV wyprowadzonych z w/w GPZ-u.

Sieci SN 15 kV wykonane są jako kablowe w obszarze zabudowanym, natomiast jako napowietrzne występują w obszarach wolnych od zabudowy – na obrzeżach miasta i osiedli zabudowy 1-rodzinnej.

Istniejąca sieć przesyłowa i stacje transformatorowo - rozdzielcze 15/0,4 kV w sposób zadowalający realizują aktualne zapotrzebowanie miasta w energię elektryczną. Jednak jego perspektywiczny rozwój w istniejących granicach administracyjnych poprzez intensyfikację zabudowy mieszkaniowej wielo- i jednorodzinnej oraz usługowej,

wymusza konieczność budowy następnych stacji transf. 15/04 kV i modyfikację układu sieci SN 15 kV. Dogęszczenie istniejącej zwartej zabudowy obsługiwane będzie poprzez modyfikację sieci rozdzielczej niskiego napięcia i przystosowanie istniejących stacji transformatorowo – rozdzielczych do poboru zwiększonej mocy (wymiana transformatorów). W ramach postępów w zabudowie terenów wykonać będzie trzeba 15 ÷ 16 stacji transf. 15/0,4 kV:

- 2 stacje na osiedlu Plebiscytowym (jedna w miejscu istn. słupowej)
- 2 stacje na osiedlu Plebiscytowym II
- 1 stację na osiedlu Witosa
- 1 stację na styku ulic 3-Maja i Parkowa
- 3 lub 4 stacje w obszarze miasta po stronie północnej torów kolejowych (ul. Słowackiego, Mickiewicza, Drwęcka)
- 3 stacje dla obsługi zabudowy w rejonie ulic Pionierskiej, Traugutta, Bat. Chłopskich
- 2 stacje na Osiedlu Młodych (rejon ul. Jaracza)
- 1 stację dla zabudowy pomiędzy ul. Grunwaldzką i Chrobrego

Część nowych stacji transformatorowych włączona będzie w istniejące ciągi linii SN 15 kV, dla pozostałych tworzone będą oddzielne ciągi kablowe SN 15 kV. Uwzględniając ilość nowych stacji transformatorowych, z istniejącego GPZ-u wyprowadzony będzie nowy obwód SN 15 kV (w początkowej fazie jako napowietrzny, a od stacji Wodociągi Os-111 jako kablowy) obsługujący 5 nowych stacji i włączający się w istniejący układ sieci SN 15 kV pomiędzy stacjami Olsztyńska Os-364 i Młyn Os-89.

Nową stację przy ul. Drwęckiej włącza się w projektowany ciąg kablowy SN 15 kV pomiędzy stacjami przy ul. Armii Krajowej, Garnizonowa Os-1255 i PKS Os-1257. Nowy ciąg kablowy SN 15 kV tworzony będzie dla zasilania proj. stacji na osiedlu Plebiscytowym i zastąpi linię napowietrzną biegnącą wzdłuż wschodnich granic tego osiedla. Ponadto wykonanie ciągu kablowego SN 15 kV pomiędzy stacjami Chrobrego Os-1100 i Unitra Os-687 z włączeniem proj. stacji lokowanej pomiędzy ul. Chrobrego i Grunwaldzką umożliwi likwidację wyeksploatowanego odcinka linii kablowej pomiędzy w/w istn. stacjami i linii napowietrznej biegnącej południowymi granicami miasta od GPZ-u do ul. Grunwaldzkiej. Projektowane odcinki kabli SN 15 kV łączące stacje na osiedlach Mrągowiusza i Drwęckim pozwala na demontaż odcinków napowietrznych linii SN 15 kV w rejonie osiedla Mrągowiusza. Przewiduje się także

zastąpienie odcinka linii napow. SN 15 kV linią kablową w rejonie ul. Przemysłowej. Istniejący układ sieci SN 15 kV i projektowane zamierzenia oraz rozlokowanie stacji transformatorowych przedstawiono na ideogramie sieci SN 15 kV.

Przewidywany rozwój budownictwa na południu od granic miasta w rejonie wsi Kajkowo może być obsługiwany przez włączenie w istniejącą sieć miejską lub terenową SN 15 kV, wyprowadzoną ze zlokalizowanego w pobliżu GPZ-u Ostróda.

Docelowo dla poprawy pewności zasilania miasta w energię elektryczną planowana jest budowa drugiego GPZ-u zasilanego odczepem z linii 110 kV Gietrzwałd – Ostróda. Lokalizacja jego w północno – wschodnich granicach miasta (rejon zbiegu ulic Osiedlowej i Spokojnej) pozwala na właściwe wykorzystanie istniejącego układu sieci SN 15 kV.

W perspektywie przewiduje się dla obsługi sieci terenowej SN 15 kV (i przez to odciążenie istn. GPZ-u) budowę GPZ-u w rejonie miejscowości Morliny.

3.3.5. Komunikacja.

Inwentaryzacja.

Sieć drogowa.

Ostróda położona jest w zachodniej części województwa. Miasto jest ważnym węzłem komunikacyjnym, w którym przecinają się drogi kategorii krajowej, wojewódzkiej i gminnej.

Drogi kategorii krajowej przebiegające przez miasto to drogi relacji:

- dr nr 7 (E-77) Gdańsk - Ostróda - Warszawa, zaliczono do dróg ekspresowych, przebiega obwodnicą po wschodniej stronie miasta;
- dr nr 16 Grudziądz - Ostróda - Olsztyn - Augustów przebiegająca ulicami 11-go Listopada, Jagiełły oraz Grunwaldzką;
- dr nr 52 Toruń - Ostróda przebiegająca przez ul. Lubawską.

Drogi kategorii wojewódzkiej obsługujące miasto to następujące ciągi:

- dr nr 26 847 Ostróda - Brzydowo
- dr nr 26 851 Ostróda - Kajkowo
- dr nr 26 856 Lubajny - Zwierzewo - do dr 26 857
- dr nr 26 857 Ostróda - Warlity Wielkie
- dr nr 26 858 Ostróda - Lubajny

Przez miasto przebiegają drogi wojewódzkie:

- dr nr 26 850 po śladzie ul. Czarnieckiego
- dr nr 26 857 po śladzie ul. Plebiscytowej
- dr nr 26 851 po śladzie ul. Jaracza

pozostałe drogi wojewódzkie włączają się do dróg kategorii krajowej lub wojewódzkiej poza granicami administracyjnymi miasta.

Ulice obsługujące miasto Ostródę zaliczone zostały pod względem administracyjnym do następujących kategorii:

- ulice krajowe
- ulice wojewódzkie
- ulice miejskie

Zgodnie z załączonymi wykazami oraz rysunkiem schematu układu komunikacyjnego, ulic krajowych będących w zarządzie Dyrekcji Okręgowej Dróg Publicznych jest w Ostródzie 13,6 km, ulic wojewódzkich (w zarządzie Wojewody) - 38,2 km oraz ulic miejskich (w zarządzie samorządu) - 15,7 km.

Łączna długość wszystkich ulic w Ostródzie wynosi 67,5 km, z tego ulic o nawierzchni twardej 51,5 km, tj. 76,3%.

Najbardziej zaniedbane pod względem modernizacji są ulice miejskie, z których tylko 33,5% posiada nawierzchnię twardą.

Podstawowy układ komunikacyjny.

Istniejący układ komunikacyjny opiera się na ulicach klasy zbiorczej „Z”, lokalnej „L” oraz dojazdowej „D”.

Do podstawowego układu komunikacyjnego miasta należą ulice i drogi w/g ciągów:

- ul. 11 Listopada, Jagiełły i Grunwaldzka przejmuje ruch miejski i zewnętrzny z dróg krajowych w kierunku Olsztyna, Iławy i Torunia;
- ul. Grunwaldzka, Drwęcka, Olsztyńska przejmuje ruch miejski (obsługa dzielnicy przemysłowo - składowej oraz zewnętrzny w kierunku Lubajna;
- ul. Czarnieckiego, Mickiewicza i Szosa Elbląska przejmuje ruch miejski i ruch zewnętrzny z Kąkrowa oraz z kierunku dr nr 16 i 52 na Gdańsk.

Pozostałe ulice należą do układu obsługującego i są to ulice lokalne i dojazdowe.

Charakterystyka ulic.

W zestawieniu tabelarycznym ujęte zostały wszystkie ulice występujące na terenie miasta.

Podane zostały normy ulic, ich klasy, szerokość i długość oraz rodzaj nawierzchni.

Podane zostały również szerokości i długości chodników oraz zlokalizowane parkingi.

Komunikacja PKS.

Na terenie miasta zlokalizowane zostały przystanki przy ulicach: Grunwaldzka, 11-go Listopada, Olsztyńska. Miasto posiada dworzec autobusowy zlokalizowany przy ul. Słowackiego przy dworcu PKP.

W stanie istniejącym PKS posiada zajezdnię autobusową, w której znajduje się warsztat napraw na 12 stanowisk oraz plac postojowy na 50 stanowisk.

Komunikacja ZKM.

Miasto Ostródę obsługuje komunikacja ZKM. Zajezdnia dla autobusów ZKM znajduje się przy ul. Grunwaldzkiej. Ilość linii obsługujących miasto wynosi 10 oraz dodatkowo w dni świąteczne 1.

Komunikacja PKP.

Przez miasto przebiega linia kolejowa relacji Olsztyn - Inowrocław, jest to linia zelektryfikowana.

Na terenie miasta istnieją dwie bocznice należące do Dyrekcji Eksploatacji Cystern CPN oraz Centrali Produktów Naturalnych Z.G. Ostróda.

Skrzyżowania ulic.

Skrzyżowania ulic z kanalizacją kierunków to :

- ul. Drwęcka z Olsztyńską,
- ul. 11-go Listopada z Czarnieckiego,
- ul. Olsztyńska z Mickiewicza,
- ul. Jana Pawła II z Czarnieckiego,
- ul. Mickiewicza z szosą elbląską (obejście Ostródy – E-77).

Skrzyżowania ulic z sygnalizacją świetlną:

- ul. Jagiełły z Czarnieckiego,
- ul. Czarnieckiego z Chrobrego.

Skrzyżowania ulic z wyspą trójkątną:

- ul. Żeromskiego i Kopernika,
- ul. Grunwaldzka z Jagiełły.

Pozostałe skrzyżowania są proste.

Natężenia ruchu.

Badania natężenia ruchu na drogach krajowych w roku 1995 wykazały znaczny wzrost ruchu w punktach węzłowych sieci (na wylotach z miasta).

W porównaniu z rokiem 1990 wzrost ruchu wynosi odpowiednio:

- na drodze nr 7 (E-77)
 - na wylocie od strony Gdańska – 62 %
 - na wylocie od strony Warszawy – 42 %
- na drodze nr 16 Gdańsk – Ostróda – Augustów
 - na wlocie od strony Iławy – 35 %
 - na wlocie od strony Olsztyna – 89 % (ul. Grunwaldzka)
- na drodze nr 52 Toruń – Ostróda
 - na wlocie od strony Torunia (ul. Lubawska) – 131 %

Wielkości natężeń ruchu dla lat 1990 i 1995 pokazano na mapie inwentaryzacyjnej z układem ulic.

Analiza i diagnoza stanu istniejącego.

Analiza istniejącego układu komunikacyjnego.

Zgodnie z koncepcjami opracowanymi dla potrzeb DODP planowany rozwój dróg zamiejskich przewiduje przeniesienie ruchu tranzytowego na drogach nr 16 i 52 poza obszar miejski wraz z rozbudową węzła dwupoziomowego w Górcie (załączony schemat). Do czasu budowy w/w obejść ruch tranzytowy na tych kierunkach odbywa się ulicami 11-go Listopada, Grunwaldzką i Jagiełły (ulice krajowe) oraz na kierunku do Gdańska poprzez przejazd PKP ulicą Mickiewicza i Szosą Elbląską. Wariantowa prognoza ruchu

przewiduje wzrost natężenia ruchu w roku 2000 o ok. 40 %. Na ulicach prowadzących ruch tranzytowy występują główne konflikty spowodowane układaniem się ruchu tranzytowego na ruch lokalny miejski. Szczególnie konfliktowe są przejazdy PKP, powodujące długie kolejki oczekujących pojazdów. Na schemacie układu komunikacyjnego miasta pokazano wstępną listę problemów wynikającą głównie z niedoinwestowania i opóźnień w rozbudowie sieci. W obecnym stanie sieci drogowej ruch rowerowy (wobec prowadzenia ruchu tranzytowego przez arterie miejskie) jest bardzo niebezpieczny, brak jest wydzielonych ciągów rowerowych wiążących dzielnicę i atrakcyjne miejsca wokół Ostródy. Przejazdy PKP stwarzają również utrudnienia w ruchu pieszym. Wybudowana kładka dla pieszych nad torami umożliwia wprowadzić ruch pieszego na drugą stronę torów lecz jak wykazuje praktyka używana jest niechętnie. W centrum obszaru przy ul. Stapińskiego przewidziano duży zespół parkingowy dla obsługi ruchu turystycznego, który nie został dotychczas zrealizowany.

Polityka komunikacyjna – kierunki rozwoju.

Generalne cele strategiczne polityki komunikacyjnej wiążą się z funkcją systemu transportowego, który powinien zapewnić sprawne, bezpieczne, ekonomiczne i nieuciążliwe dla środowiska przemieszczanie się osób i towarów.

Główne zamierzenia dotyczące wprowadzenia ruchu tranzytowego z miastem na drogach nr 16 i 52 nie mają sprecyzowanego horyzontu czasowego dla realizacji, finansowanie tych zadań realizowane będzie z budżetu centralnego. Do czasu ich realizacji dla usprawnienia ruchu w mieście i poprawy bezpieczeństwa należy wykonać następujące modernizacje:

- przebudować ul. Grunwaldzką oraz ul. Jagiełły od ul. Czarnieckiego do wylotu z miasta w kierunku Ławy,
- wybudować chodniki na ul. Grunwaldzkiej (na odc. ulicy Krajowej),
- przebudować skrzyżowanie ul. 11 Listopada i Jagiełły,
- ew. przejście tranzytu na kierunku od Gdańska zrealizować poprzez ulice Jagiełły, Drwęcką, Olsztyńską i Szosę Elbląską, po wybudowaniu wiaduktu nad torami PKP w ciągu ul. Drwęckiej.
- zapewnić bezpieczne połączenie rowerowe z kierunku Ławy i Lubawy do Centrum miasta.

W układzie lokalnym należy w pierwszej kolejności zrealizować bezkolizyjne połączenie południowej części miasta z centrum oraz obszarem położonym na północ od toru kolejowego poprzez budowę wiaduktu nad torami PKP. Schemat proponowanego rozwiązania pokazano na załączonej mapie pt. Układ podstawowy.

Z uwagi na bardzo trudne warunki terenowe pełne rozwinięcie (rozwiązanie) węzła w rejonie torów wymagałoby ujęcia dużego obszaru oraz wyburzeń, dlatego zaproponowano budowę wiaduktu zapewniającego jedynie przejazd na wprost. Relacje skątne realizowane będą na najbliższych skrzyżowaniach, co pociąga za sobą konieczność częściowej modernizacji kilku skrzyżowań w obszarze oraz zmian w organizacji ruchu.

Rozwiązanie takie wydłuży wprowadzie przejazd pojazdów w ruchu lokalnym miejskim, ale zlikwiduje długotrwałe postoje przed przejazdami i korkowanie skrzyżowań położonych nawet w znacznej odległości od torów.

W dalszym etapie wobec szybkiego rozwoju dzielnicy mieszkaniowej Zwierzewo niezbędne stanie się wybudowanie wiaduktu nad drogą krajową nr 7 w ciągu ulicy Olsztyńskiej, co zapewni bezkolizyjne połączenie osiedla stanowiącego sypialnię z centrum miasta i jednocześnie zlikwiduje bardzo niebezpieczne skrzyżowanie. Na skutek planowanego zamknięcia środkowego przejazdu PKP należy przebudować skrzyżowanie ul. Czarnieckiego z 11- Listopada. Etapowanie i kolejność rozwiązań musi być ze sobą ściśle powiązana, tj. przebudowa skrzyżowania ul. Czarnieckiego powinna nastąpić po wybudowaniu wiaduktu w ciągu ul. Drwęckiej. Proponowane inwestycje komunikacyjne oraz zmiany linii rozgraniczających i funkcji ulic spowoduje konieczność zmian w organizacji ruchu.

Centrum miasta stanowić ma ośrodek usługowo – turystyczny (konceptja zagosp. brzegów j. Drwęckiego) co szczególnie w sezonie letnim uczyni ten obszar bardzo atrakcyjnym dla mieszkańców i turystów, w związku z tym należy rozważyć ograniczenie dostępności ruchu ciężkiego i części ruchu lokalnego, które należy skierować na inne elementy sieci.

Wszystkie proponowane rozwiązania stanowiące zadania inwestycyjne pokazano na załączonej mapie układu komunikacyjnego.

Na tym etapie opracowania nie można jednocześnie określić horyzontu czasowego oraz kolejności inwestycji, gdyż aby osiągnąć wymienione cele trzeba zaangażować bardzo znaczne środki. Ponadto zadania te będą zrealizowane przez różnych inwestorów sfery publicznej.

Po przeanalizowaniu układu sieci ulic wojewódzkich i miejskich stwierdzono, że układ ulic wojewódzkich jest bardzo rozbudowany, od ulic stanowiących główny szkielet komunikacyjny do uliczek obsługujących nieliczną zabudowę. Zarządzanie ulicami jest również związane z ich finansowaniem, dlatego też w tym opracowaniu nie starano się wprowadzić zmian w tych układach bez wcześniejszego uzgodnienia z zainteresowanymi stronami. Problem ten pozostawiono do rozwiązania w późniejszym terminie, po wprowadzeniu zmian w finansowaniu samorządów.

3.4. Zewnętrzne powiązania funkcjonalno-przestrzenne

Powiązania te realizują się w następujących skalach:

- lokalnej,
- ponadlokalnej,
- regionalnej i krajowej.

W skali lokalnej miasto Ostróda jest ośrodkiem usługowym dla mieszkańców i działalności gospodarczych w obszarze gminy Ostródy, stanowiącej bezpośrednie otoczenie zewnętrzne miasta. Powiązanie te dotyczą m.in. położonych na terenie gminy zespołów osadniczych i turystycznych oraz Zakładów Mięsnych „Morliny S. A.”, przyłączonych do systemu miejskiej kanalizacji sanitarnej, której finalny element w postaci oczyszczalni ścieków znajduje się w obszarze gminy. Przyległe do granic miasta jednostki osadnicze: Wałdowo i Kajkowo oraz układ osadniczy na kierunku wschód-zachód, obejmujący miejscowości: Stare Jabłonki, Lubajny, Tyrowo i Samborowo stanowią załączek kształtowania się zespołu miejskiego miasta Ostródy, dopełniającego funkcje osadnicze i gospodarcze miasta, nie znajdujące warunków do zainwestowania w jego granicach. Obejmuje również potencjalne tereny rozwojowe, przyległe od południa do miasta Ostródy, przewidziane w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ostródy pod zainwestowanie w związku z rozwojem miasta.

W skali ponadlokalnej od 1.01.1999r. Ostróda funkcjonuje jako siedziba powiatu ostródzkiego. Charakter tych powiązań wynika z ustawowych właściwości powiatu, obejmujących głównie szkolnictwo ponadpodstawowe, szpitalną opiekę zdrowotną i system dróg powiatowych. Ta materia składa się na funkcje usług publicznych, skoncentrowane w mieście ale służące zaspokajaniu potrzeb społecznych w granicach powiatu.

W skali regionalnej i krajowej miasto Ostróda jest węzłem dróg krajowych: Nr 7 Warszawa – Gdańsk, Nr 16 Grudziądz – Augustów i Nr 52 Ostróda – Toruń. Stanowi również węzeł rozrządu i obsługi ruchu turystycznego, związanego z systemem hydrograficznym jezior ostródzkich i Kanału Ostródzko-Elbląskiego. Ten ostatni należy do unikalnych w skali europejskiej działających XIX-wiecznych systemów żeglugi śródlądowej, wiążąc jako szlak turystyki wodnej położone nad nim gminy samorządowe od Ostródy po Elbląg.

Pochodną kształtowania się w przyszłości zewnętrznych powiązań miasta Ostróda w skali regionalnej będzie trwająca już konkurencja o dominację w zachodniej części województwa Warmińsko-Mazurskiego między Ostródą a Iławą, na której rezultaty pośrednio wpłyną decyzje organów administracji rządowej w przedmiocie przebiegu ciągu drogi ekspresowej wschód-zachód, łączącej obszar województwa z systemem autostrad. Przebieg ten nie jest dotychczas rozstrzygnięty i w projektach inwestycyjnych występuje w dwóch wariantach: Ostróda – Nowe Miasto Lubawskie – Toruń lub Ostróda – Iława – Grudziądz.

4. PODSTAWOWE PROBLEMU ROZWOJU MIASTA.

4.1. Miasto Ostróda w świetle statystycznych mierników procesów rozwoju.

W przyjętej w opracowaniu metodyce analiz strukturalno-działowych posłużono się zbiorem informacji statystycznej i jej przetworzeniami w celu scharakteryzowania procesów społeczno – gospodarczych zachodzących w skali miasta na tle miast woj. olsztyńskiego i woj. olsztyńskiego. Na podstawie tych informacji skonstruowano kwantyfikowalne mierniki procesów rozwoju miasta, ujęte w poniższym zestawieniu:

Lp.	Wskaźniki za okres 1994-1997	miasto Ostróda	miasta woj. olsztyńskiego
1.	tempo wzrostu liczby mieszkańców	0,5%	1,3%
2.	tempo wzrostu zatrudnienia	27,5%	6,2%
3.	tempo spadku liczby bezrobotnych	37,4%	39,7%
4.	tempo wzrostu zasobów mieszkaniowych	1,6%	3,8%
5.	tempo wzrostu liczby podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym	1,55	0,68
6.	tempo prywatyzacji komunalnych zasobów mieszkaniowych	49,5%	30,3%
7.	tempo wzrostu wielkości dochodów budżetowych miasta	1,07	1,44
8.	tempo wzrostu wielkości dochodów budżetowych na 1-go mieszkańca miasta	1,06	1,41
9.	ilość uczniów na 1-na izbę lekcyjną *)	35	29
10.	ilość uczniów na 1-go nauczyciela *) (szkoły podstawowe)	16	16
11.	liczba lekarzy na 10 tys. mieszkańców *)	18,5	30,6
12.	udział sektora prywatnego we własności podmiotów gospodarczych *)	98,0%	98,2%
13.	ilość podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców *)	76	84
14.	udział miejscowych składników aktywności gosp. w strukturze dochodów budżetowych *)	42,4%	56,6%
15.	udział inwestycji w strukturze wydatków budżetowych **)	19,0%	19,1%
16.	udział wydatków na opiekę społeczną w strukturze wydatków budżetowych **)	16,6%	13,5%
17.	udział własności niepublicznej w strukturze własności gruntów *)	15,3%	brak danych

*) dane za rok 1997 (dla poz. 17 za rok 1998)

**) średnia z lat 1994-1997

Rodzaj i charakter powyższych mierników odpowiada przyjętym w tej materii założeniom metodycznym, zawartym w opracowaniu strategii rozwoju miasta. Zastosowana modyfikacja mierników wobec tych założeń dotyczy użycia wskaźników dostępnych w zasobie informacji statystycznej, porównywalnych z grupą miast woj. olsztyńskiego. Dokonując syntezy tych mierników uzyskano za okres 1994-1997 następujące wyniki w postaci odzwierciedlającej negatywne i pozytywne tendencje procesów gospodarczych (w tym stanu i struktury budżetu miasta) w obszarze m. Ostródy:

Tendencje negatywne	Tendencje pozytywne
1. Niższa od miast woj. olsztyńskiego dynamika wzrostu liczby mieszkańców.	1. Najwyższa (wraz z Iławą) w miastach woj. olsztyńskiego dynamika wzrostu zatrudnienia.
2. Utrzymywanie się względnego niedoinwestowania usług publicznych (szkolnictwa podstawowego i opieki zdrowotnej).	2. Zbliżona do miast woj. olsztyńskiego dynamika spadku liczby bezrobotnych.
3. Niższa od miast woj. olsztyńskiego dynamika wzrostu wielkości dochodowych budżetu miasta	3. Najwyższa w miastach woj. olsztyńskiego dynamika wzrostu liczby podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym.
4. Większa od miast woj. olsztyńskiego zależność gospodarki samorządowej od redystrybucyjnych i interwencyjnych środków z budżetu państwa.	4. Najwyższa w miastach woj. olsztyńskiego dynamika (i skala) prywatyzacji komunalnych zasobów mieszkaniowych.
5. Wyższy od miast woj. olsztyńskiego udział wydatków na opiekę socjalną w strukturze wydatków budżetowych miasta.	5. Utrzymanie na poziomie miast woj. olsztyńskiego udziału inwestycji w strukturze wydatków budżetowych miasta.

Interpretując te tendencje należy uwzględnić sytuację gospodarczą m. Ostródy na początku lat 90-tych, kiedy miasto znalazło się w czołówce miast woj. olsztyńskiego o najwyższej stopie bezrobocia i praktycznym zaniku aktywności gospodarczej upadających i likwidowanych podmiotów tzw. gospodarki uspołecznionej. Natomiast w sferze usług publicznych, na tle gwałtownego wzrostu ludności miasta w okresie 1975-1990, wystąpiło niedoinwestowanie bazy materialnej szkolnictwa podstawowego i opieki

zdrowotnej oraz miejskich systemów infrastruktury technicznej. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na obniżenie potencjalnych wielkości dochodowych budżetu miasta stała się na początku lat 90-tych delimitacja obszaru m. Ostródy, w którego granicach nie znalazły się Zakłady Mięsne w Morlinach. Przechodząc do interpretacji procesów gospodarczych w mieście w analizowanym okresie 1994-1997, na tle wyżej zarysowanych uwarunkowań „startowych” można sformułować następujące wnioski:

- utrzymujący się dystans in minus wobec miast woj. olsztyńskiego w zakresie standardów usług publicznych (szkolnictwo podstawowe i opieka zdrowotna) stanowi „spadek” po okresie 1975-1993, który nie został w latach 1994-1997 przełamany,
- znaczna dynamika wzrostu aktywności gospodarczej w obszarze miasta jest wyrazem przełamania w latach 1994-1997 niekorzystnej sytuacji z lat 1990-93,
- skala i dynamika prywatyzacji komunalnych zasobów mieszkaniowych oraz względnie wysoki udział inwestycji w strukturze wydatków budżetowych miasta, ukierunkowanych na realizację miejskiej infrastruktury technicznej, wpłynęły na zdynamizowanie aktywności gospodarczej w obszarze miasta poprzez stworzenie warunków do rozwoju rynku nieruchomości i ruchu budowlanego oraz możliwości inwestowania dla podmiotów gospodarczych.

Na tle w/w wniosków wykreowanie w latach 1994-1997 tak znaczącej dynamiki wzrostu aktywności gospodarczej w obszarze m. Ostródy należy postrzegać jako spektakularny sukces miasta. Jednak ten rodzaj dynamizowania procesów wzrostu w skali lokalnej wyczerpuje obecnie swoje możliwości, napotykając bariery mające charakter panadlokalny. Ich usuwanie nie wydaje się możliwe bez użycia narzędzi polityki regionalnej w obszarze Województwa Warmińsko-Mazurskiego, od której w znacznej mierze będą zależne dalsze szanse rozwojowe nie tylko m. Ostródy.

4.2. Podstawowe problemy rozwoju miasta w przekrojach strukturalno-działowych.

Na podstawie przeprowadzonych analiz uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego wyłoniono następujące problemy rozwoju miasta o charakterze strukturalnym w poszczególnych sferach gospodarki przestrzennej (środowisko przyrodnicze, struktura własności i użytkowania gruntów, struktura zagospodarowania przestrzennego):

4.2.1. Środowisko przyrodnicze.

- podatność na zanieczyszczenia warstwy wodonośnej w pn. części miasta,
- potencjalne zagrożenia zanieczyszczeniami ujęć wody w rynnie Kajkowskiej w związku z brakiem stref ochronnych tych ujęć,
- różnorodność struktur geomorfologicznych (wraz z dużą ilością jezior), stanowiąca ograniczenie możliwości rozwoju zainwestowania,
- niski stan czystości wód jeziornych (z wyjątkiem jez. Kajkowskie) oraz mała zdolność tych jezior do samooczyszczania,
- wysoki stopień zanieczyszczeń bakteriologicznych rz. Drwęcy.
- zagrożenia zanikiem jez. Kajkowskiego, związane z wpływem ujęcia wody w rynnie Kajkowskiej,
- tendencja wzrostowa zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego zawartością dwutlenku azotu (najprawdopodobniej w związku z emisją spalin wzrastającego ruchu samochodowego).

4.2.2. Struktura własności i użytkowania gruntów.

- wyczerpywanie się możliwości przekształceń sposobu użytkowania gruntów i nieruchomości zainwestowanych,
- brak w obszarze miasta gruntów pod zainwestowanie dla funkcji gospodarczych o większej skali ze znaczącym wpływem na zdynamizowanie wzrostu gospodarczego i stworzenie istotnej w skali miasta liczby miejsc pracy,
- uwarunkowania materialno - prawne, blokujące możliwości przekształceń własnościowych, użytkowych i technicznych zabudowy XIX-wiecznej w rejonie ulic :Gizewiusza – Olsztyńska,

4.2.3. Struktura zagospodarowania przestrzennego.

- brak ukształtowanych zespołów obsługi turystyki wodnej w otoczeniu jez. Drwęckiego (o wysokim standardzie)
- utrwalanie się substandardowej enklawy zasobów mieszkaniowych w rejonie ulic: Gizewiusza - Olsztyńska,

- bariery rozwojowe miasta i jego węzłowych powiązań funkcjonalno – przestrzennych wynikające z braku: wiaduktu nad linią PKP na ciągu ul. Drwęckiej i obwodnicy na ciągu drogi krajowej Nr 17,
- kolizyjności części węzłów komunikacyjnych w obszarze miasta wynikające z niewłaściwych parametrów technicznych ich rozwiązań,
- niewystarczające we fragmentach miasta parametry techniczne sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- braki zewnętrznych systemowych elementów poprawy bezpieczeństwa zaopatrywania miasta w gaz i energię elektryczną w perspektywie długofalowej, związanej z przyszłym rozwojem zainwestowania terenów na południe od granic miasta (położonych w granicach gminy Ostróda).

4.3. Klasyfikacja podstawowych problemów rozwoju miasta w zakresie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego miasta Ostródy.

Z przedstawionych negatywnych tendencji procesów społeczno-gospodarczych i problemów dotyczących struktury środowiska przyrodniczego i zainwestowania, całość podstawowych problemów rozwoju miasta można ująć w trzech następujących grupach:

4.3.1. Zabezpieczenie warunków ochrony środowiska:

- ochrona wód wglębnych ujęcia wody na obszarze rynny Kajkowskiej,
- utrzymanie reżimów gospodarki wodno – ściekowej,
- ograniczenie wzrastającej tendencji zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego dwutlenkiem azotu.

4.3.2. doinwestowanie bazy materialnej w sferze usług publicznych:

- szkolnictwa podstawowego,
- opieki zdrowotnej

oraz mieszkalnictwa w rejonie ulic: Gizewiusza – Olsztyńska.

4.3.3. przełamywanie technicznych barier rozwoju w zakresie:

- zewnętrznego układu komunikacyjnego,
- eliminacji kolizyjności z linią PKP wewnętrznego powiązania komunikacji kołowej północnej i południowej części miasta,

- zabezpieczenia przyszłego rozwoju przestrzennego na obszarach przyległych do miasta od strony południowej.

Ustalenie hierarchii podstawowych problemów rozwoju miasta na podstawie niniejszego opracowania należy do Zarządu Miasta Ostródy jako organu sporządzającego studium. Rozstrzygnięcia w tym przedmiocie, wraz z dokonaną przez Zarząd m. Ostródy weryfikacją głównych celów rozwoju, zawartych w opracowaniu strategii rozwoju miasta, stanowić będzie dla zespołu autorskiego studium podstawę sporządzenia II-giej części studium (kierunki zagospodarowania przestrzennego m. Ostródy) do wymaganej przepisami ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym procedury opiniodawczej.